

רזי עולם

ועוד שירים

מאת

אהרן קאמינקא

ווינא' תרפ"ז

הוצאת "מנורה"

Hebr. Verlag „Menorah“, Wien, II. Heinestr. 16

דפוס "מנורה", וינה

עמוד

טורי זפרון

- 58 ליי. ל. גורדון
- 58 שיר היובל לסופרי ישראל
- 61 לאברהם אליהו הרכבי
- 63 לבית מדרש הרמנים בבודפשט
- 64 לד"ר י. ל. לנדא
- 65 לשניאור

תפלות

- 68 לא דרך כבושה
- 68 אף אם צומחים
- 69 זר להם דברי
- 70 כי תשמע ממרום

ציונים

- 71 I. הוה באסקפה זו
- 71 II. ישב העורב
- 72 III. על ברזל עמוס
- 72 IV. הגידה נא בתוך כל השאון
- 72 V. אם לא קרובים לך
- 73 VI. הכדי להסתכל
- 73 VII. לשחוק ולא לבכות
- 74 VIII. בעד אשנבי
- 74 IX. היה פגר
- 75 X. לא אוכל לשקר
- 75 XI. אני מתעב
- 75 XII. אפס קצה הדברים
- 76 און שמעת

עמוד

- 1 רזי עולם
- 7 הבונה את יריחו
- 9 קציר העם
- 12 ישעיהו
- 13 אילפא ורבי יוחנן
- 15 אשת רבי משה
- 22 I. בנפול מגדלים
- 23 II. שכנת התרבות
- 24 III. פסח גולים
- 25 IV. שיחת מלאכי השרא
- 28 V. אין להם
- 29 VI. במצור ובמצוק
- 30 VII. לא הכל בוכים
- 31 VIII. אל כל אשר עין אעיק
- 31 IX. לא אנחנו פעלנו
- 32 X. לאגודת הלאומים
- 33 נבבי (מאת Ovidius)
- 41 שנטקלר (Edm. Rostand)
- 47 הקבר בנהר פוננטו (Platen)
- 48 אולג (Puschkin)
- 54 בארץ
- 54 למה נשארת?
- 55 נצני התחיה
- 56 המתנערת מעפר

At mihi iam puero caelestia sacra placebant,
 Inque suum furtim Musa trahebat opus. —
 Sponte sua carmen numeros veniebat ad aptos,
 Et quod temptabam scribere, versus erat. — —
 Ergo quod vivo, durisque laboribus obsto,
 Nec me sollicitae taedia lucis habent,
 Gratia, Musa, tibi! nam tu solacia praebes,
 Tu curae requies, tu medicina venis.
 Ovid. Tristium IV, 10.

רַזֵּי עוֹלָם

כָּל הַנְּשָׁמָה תִּזְמַר, וְכָל לֵב יִהְיֶה מְקִירוֹת.
לְחַיּוֹת אֵין צָרָךְ, אֲבָל צָרָךְ יֵשׁ בְּזַמִּירוֹת.
בְּיוֹם בְּרוּא אֵל שָׁמַיִם, בְּיוֹם הָאָרֶץ רַקֵּעַ
בְּלִשׁוֹן כָּל יַצִּיר קָשֶׁר אוֹתִיּוֹת וּמְלִיִּם.
וּלְבַל לֵב מַחְדָּוָה אוֹ יְגוֹן יִבְקַע.
טָמֵן בּוֹ כְּנוֹר וַיִּלְמְדוּ שִׁיר תְּהִלָּים.
אוֹי לוֹ לִיצִיר אֲמָלֵל, חֲרָשׁ עָנִי וְכוֹאֵב,
אֲשֶׁר תּוֹכוֹ דָּמָם, כִּי פָקְעוּ מִיַּתְרֵי כְּנוֹרוֹ;
אֲשֶׁרִי מִטָּה אֲזַנּוֹ, מִקְשִׁיב, דּוֹלָה וְשׂוֹאֵב,
מִשְׁקָה עוֹלָם מִעֲדָנָיו וּמְרוֹה בְּנִי-דוֹרוֹ.
מֵעַל לְשִׁקּוֹץ וְתוֹעֵבָה וְעַבְדִּים וְהִדְיוּטִים —
אֶךְ הַפִּיטָן מְלֶךְ, מוֹשֵׁל בְּכָל הַבִּירָה;
לְמַעַנּוֹ מִתְקַיֵּם עוֹלָם, שֶׁקְלָקְלוֹ הַשׁוֹטִיִּם,
וְהַשְּׂמֶשׁ זוֹרֵחַ בְּזִכּוֹת פָּרֵק שִׁירָה.
אִם הוֹלֵלוֹת בַּחֲוֻצוֹת תְּרִיעַ בַּחֲצוֹצְרָה,
וּבְכָל הָאָרֶץ קוֹרֶשֶׁעַ וְאֵין קֶץ לְחֲרָצְבוֹת —
הֵיכַל חָזוֹן יֵשׁ, שָׁם יָד אֵל חֹסֵד נוֹצְרָה,
וְלִשְׁפוֹךְ רוּחַ עַל כָּל בְּמָרוֹם יַעֲשֶׂה אַרְבּוֹת.

לא שומעות הן את שירי הנותרים,
הנפשות. להן שרתי את שירי הראשונים —
צליל זמירי בא באזני אנשים זריכי,
לבי יפחד אף מתהלת אלה התמונים.
Goethe

התרגומים מן הספרות העולמית, הכלולים בקובץ שירי השלישי הזה, מופיעים ארבעים שנה אחרי תרגומי הראשון מהשירה היונית (בכנסת ישראל, ב', 1887, אחרי כן בקובץ "אסיפת שירים"). יהיו נא מוקדשים לזכרון חבר צנוע, מי"ב, אשר כל ימיו התאבקה נפשו הפיוטית, והצמאה לאמת, במלאך המחשכים התקיף בחיי היחיד כמו בחיי ההמונים. הוא אשר עוררני קרוב לפני מותו לאסוף ולהוציא כתבי המפורסם, ורק זמן רב אחרי שהלך לעולמו נודע לי מדבריו ב"שדה ספר" הרושם האדיר שעשו עליו בזמנו חרוזי האיליאדה בעברית. בזה התברר לי עוד יותר, כי גם על השירה העברית נאמרו הדברים: "הרחיבי מקום אהלך".
וינא, תרפ"ז
א. ק.

לחשש בליים

נחמה חברתי פה בקמה

שבלת אחת:

יחדו נכף ראש נחבק

הן בלי גבורה בלי מלחמה

חללים נכרע לא נאבק

מגל אחד אותך אותי

יכרות יפיל אל העמרים -

השעני עלי אחותי

דומם נבך בלי קול ודברים

בעוד אין חרמש מה-נאנח?

שבלת שניה:

חיי עד דכות אותך במדוכה!

עד יום אחרון רוחי תנח

איש אל יחנה אותי בוכה

פנינו עוד באור מופזים

ואם מחר נכרע באין תומך -

רוח לי לוחשת רזים:

שישי מלילה בחיי יומך!

שיחת רוחות

הגידה נא לי אחי החזק

רוח מצויה:

אשר מקצוי ארץ ברב-עצמה נושב:

אולי ראית במחבואו הבזק

וסתר רעם תדע היכן הוא יושב?

לחליפה לתמורה אני תאבה במחשפיי

אין פגע בחיי ואין מקרה בחלופי עתי

נלאיתי היות תמה מה-יתרון לזכאיי?

מה-קצוי בזחלי בלי חמדה לאטי?

אשרף אחות פתיה פי לא ידעת אסונות!

רוח סער:

אני בזעקת שבר בכל יום אומר שירה

לא טוב להיות אדיר ומסבל בעונות

לפרק ולשבר באין יכלת ליצירה

חברתי השלחה לא תביני הזועה

המטלטלת סערות ברדפן אחר צידן

וכמה אנחות ויללות בכל שעה

לירם סופה אחת שופכות את הדן

טפה מן האגם

אוצר רחב ידים אני עולם מלא

אין מספר לנשמות - והם צופים לא מבינים!

ים חיים מסביב בעיני מאד יפלא

איך אנשי תבל במנות מאמינים?

הכה כהות הנה וכבודות עיני בשר

או עקש־לב בלם, כוזבים, רודפי קדים?
או יוצר-הכל בסגורים אנוש יָסֵר,
ולבני-אדם אָמַר: עד-עולם היו ילדים?

ר מ ש מן ה א ד מ ה

הנה דורך אדם, ורמס, והרגני.
שלום לך תבל! אני מחיים נואשתי.
גדולים מעשי אנוש, וקטן, חלש אני.
לו רק בחור-עפרי יקברני, החרשתי;
הוא גם יבוגני ויקללני בלי-בינה.
לא ידעתי מה הרעותי לאנשים.
ועל כל אלה סלחתי, אנוש חסר חנינה!
מאד ידעתי, רוֹצְחִי! חייך יותר קשים.

ע ו ר ב ט ס

רע, רע! חרב חדה על צואר מנחת!
המון פגרים בשדה, די פצועים בפחת.
אנושים המכאובים, כל נפש עיפה,
רבים מתי רעב, חלי ומגפה.
ריח נבלת אדם מן הדמן עלה –
באשר חללים, שם לעורב כלכלה.

ז ב ו ב מן ה א ש פ ה

בגל אשפה הושבתני, אל שדי בסחי.
ותאמר: את תלי הגללים חזה-נא,
פה תניד כנפיקי, פה תזמזם, פה תחי.
ועל משמרתך תרחף יום יום במדמנה.
לעוברים משתאים פעלי לא ירצה:
הם נבערו מדעת את אשר אני עושה.
כי בגללי באשה, מהם לחמי ימצא.
בווד אני עמל ועל-חיים אני נושא.
הם אומרים: שורו רמש בגללו מתהולל!
ולא ידעו כל תוגת עבודתי ברפש.
וכי בעוד בתוך החלאה אני נוקר וזולל,
עד מרום אוֹזֵק, אהמה עד פלות הנפש.

ד ב ר ת ב נ י א ד מ

נער:

יקוד חיים אני רואה, בוערים רבבות רשפים.
נהר-אש זורם שוטף, פלגיו מה-יפים,
אף אני בו אשחה – וגדוד פוכבים ירן.
אשת פח לרנייה, מגבורה לי שפרון.
שותקים הפוכבים, מקשיבים ולא עונים!
חור אתה ירח! חלש אין-אונים!

הבונה את יריחו.

בימיו בנה חיאל בית-האלי את-יריחו, באכירם
בכורו יסדה ובשגוב צעירו הציב דלתיה,
כדבר ה' אשר דבר ביד יהושע בן נון
(מלכים א' ט"ו: ל"ד).

עוד אציב הדלתות — בצירי אבלי וכאבי!
ועם נסתר זוחל כשפיפון על עקבי,
אל שוטם התלים ומקלל כל בונם.
עם פעלי נפתל קצפוי, בעצם ידי מתערב:
ככל אשר אוסיף בנות, כן ביתי יחרב.
יגיעי — חטאת בני, חריצותי — עונם.
לא ראות יכלתי יפה נוף — ושממת פרחות,
במקום קרנה עלינה — אבני גיר מנפצות;
מאז גשתי לנטות קוי, הוא נוטר לי איבה.
פירות אבן פנה — הדביקתני בהלה,
כגרזן לפתע הממני הד הקללה —
ותהי אבן-היסוד לבני בכורי מצבה.
בזאת לא שקט אפוי, לרסיסים ביתי שבר.
חפרתי, בניתי, ועל אבלי פעלי גבר,
בעד גדרות המארה ממעשי פרצה ברכה.

מה-תחשה ולא תזעק בשוטטך ברמה?
אני כלכל לא אוכל ונשוא את הדממה.
סער מפפפץ לבי, לחיי עו אני רעב.
כנשר אתרומם, היות רמש אני מתעב.
לחקי אדם לא אכף, לא אוכל נשוא על.
לי לבדי העולכי, ואני מושל בכל.
ואם קירות-ברזל בו, וידי אסורות מאד —
אני אפיל את החומות, ערה עד היסוד.

זקן:

מי שדד, מי גזל
כל הזיו, כל ההוד?
הכח נמוג, אזל.
ואני עיף מאד,
ברגלי לפנים רצתי —
לא אוכל עוד קום.
מכל אשר חפצתי,
לי מעט, או לא-מאום!
גז חלדי כצפור נדה,
ולי נראה היום,
כי ימי נעורי אגדה
וכל חיי חלום.

להתקופה, י"ח — תרפ"ג.

לא אדם - כפיר נפצע, דוב שכול מחויץ-קרביו
בדם לבבו החיך ועדי אוֹבד אחריתו.

בתתי לאבדון ילדי, לצללים את יומי,
לא כזבה משאת נפשי, לא רמני חלומי;
עוד זכר יהי לעירי האמלל באבות.
כל אבן תזעק: בי פשע איום צרור!
אך על מכאוביו גבר בפעלו אדם ארור,
על קברים בעז דרך ויבנה חרבות.

[העולם חרפ"ד].

חציר העם.

מדן ועד באר שבע קול ברחובות הולך:
המלך דוד ברחי, בנו תחתי מולך!
ובפי כל איש ואשה במרחבי המדינה
שם בן-ישי לחרפות, לשמה ולשגינה.
אין חונן זכרו מפל אשר בצלו חסה,
אין זוכר גבורותיו וכל הטוב אשר עשה.
"רע מעללים הִיָּה, אכזרי, שופך דמים;

עוללים טפחתי, בשאול מצאו זבולם,
אחד אחד נגדעו, ספוי מחמדי כלם,
אני כאלון בשלכת - אך אכלה המלאכה!

עוד אחד נשאר - הגם זה יהיה טרפף?
בך לא אבגד, עיר-אוני! בניני, לא ארפף!
לא אעזב את ספי, מזוזות בתי וקרשי.
בלי נחם, בלי פחד, כצור איתן נפשי בוטחה.
לך, קטב משחיתי, על צעירי הגף שוטה!
הרוג את הילד, השמד אחרון שרשי!

שאי את בנך, אשה, נשקי אותי, חבקי!
מהרה יגוע, ואת עליו תתאבלי ותבכי.
את פניו לא תראי עוד, לא תשמעי את שיחו.
גם לי בן יקיר הוא - אינני אב אכזרי:
אני חובב מאד בני, הם עצמי ובשרי,
אך יותר מהמה אני חובבך, יריחו!

נדרי לך - פשעי, ועמלי מקור נהי לי;
הלמות פטיש - מפת רצח ועון פלילי;
הבונף בכתרי נפשו אתך פרת בריתו!
לבו מת, לאבן הִיָּה, מחריש ברב עצביו.

לא חמל והכין מות לאוריה התמים.

זקן וכסילי על נשי זרים תמיד עוגב" –

בן דבר במלכו הכורם אל היוגב.

– "הלא רק בפעם ההיא מנתיב צדק נטה?"

– "לא כן! עריץ זה לא שכב בלתי חטא;

בן ישי ממיו לאיש לא עשה טובה" –

בן דברה אשת חרש אל שכנתה הקרובה.

– "הן בשאול יד לא שלח!" ענה סוחר במכולת.

– "לא כן! הוא ארב לוי ולא המית – מבלי יכולת".

– "הן גבול ישראל הרחיבי, הפה ארם ומואב!

– "זאת לא פעל הוא, כי אם שר-צבא יואב".

"גם כבוד לא ידע – אמר עבד לאמה;

בחוצות כרפר לאחד הריקים דמה.

הראיתם איך נס, שבע חרפה, חיש מהרה?

השמעתם מה אמר לו שמעי בן גרא?

איש דמים כנהו – והוא חרק שן, אלם! –

בן יאבדו אויבי אל; יש נקם ושלם!"

פה דברה ירושלים בדרך בעת צרה

ביום נפלו והוא אומלל ונפשו מאד מרה.

* *

*

מבאר שבע עד דן – שאון הולך ורב:

נהרג אבשלום, המלך דוד שב!

פה אחד כל העם בשדות בכרמים,

בהיכלי שן, במלונה: "אין כדוד צדיק תמים!"

קול מושף בעגלה וקול דיגים בסירות:

"אין כמוהו חסיד, נדיב לב, נעים ומירות;

כאבשלום בן יאבד כל בן סורר ומורה,

בן יפול ולא יקום כל אשר שוחה כורה".

ירושלים צהלה ושמחה לובשת מחלצות:

אין כמלפנו גבור כובש ארצות,

לפניו יכרעו עמים, מלכי תרשיש ואיים,

אין כמוהו חונן דל, דן בצדק עניים,

איש טוב, חכם לב הוא, רב חסד וענו,

אשרי עבדיו והאנשים העומדים לפניו!"

* *

*

כאלה שמע הנביא זער שם זער שם

ויכתוב בספר: אכן חציר העם.

ישעיהו

בהופיע מחברי על אחדות ספרו.

ישעיהו, נשיא־נביאים, בחזון נאדרי

כלפיד בוער מגיה דורות ולאומים!

על יסורי מותך ביד נבל אכזרי

נוראות מספרת אגדת קדומים.

בעץ רענן נבלעת ברדוף אותך צורי,

ועם העץ בתוך נסרוף לנתחים.

גוף מענה נרצח, בפרזל התפורר,

ורוחך שלם התנשא לחיי נצחים.

לא אדע, הכן קרה? אך לספרך הנה הנם

מענייה, מזעזעיה, בתמימות לא קדושה.

מבלי הבין הגיגך הניפו גרונם

ויבתרו אותך לשנים ולשלשה.

אתה תשחק תלעג להם ברום פוכבים:

„קרדמכם, חוטבים עורים, לא תתוץ מעוני;

תהלמו בכילפות, תפוצצוני לשבבים —

ולידועי אני אכה, ואחד ספר חזוני!”

אילפא ורבי יוחנן.

אילפא ור' יוחנן הוו גרסי באורייתא, דחיקא להו מילתא טובא, אמרי ניקום וניזול וניעביד עיסקא ונקיים בנפשין אפס כי לא יהיה בך אביון... שמעיה ר' יוחנן... „מניחין חיי עוה"ב" ... א"ל ר' יוחנן: „איהדר!" ... ר' יוחנן הדר (תענית כ"א).

אילפא

בנפש רעבה מאד קשה בבית מדרש לבקר.

באפס שמן יכבה ולא יאיר אור מגורה.

פדי צרכי חיינו עלינו להשתפר.

„לא יהיה בך אביון" כתוב גם בתורה.

נבקש עסקי פרקמטיא. נהיה לסוחרים.

(קול נסתר) • בצד כפר להם הם חיי נפשם מוכרים!

יוחנן (צופה סביב, משתומם)

אין איש? ובאזני הנה קול הברה. —

עצתך טובה. אף פי לפרוש מן החכמים

כמו לפרוש מן החיים. אף הדלות מרה!

לכן עמך לשנה — לירחי מספר — לימים —

לעזוב תורה ולבקש עסקים הגני...

(הקול) • אם מעזבני יום — לא עוד תמצאני!

(יוחנן צופה עוד הפעם ימיו ושמאל ואחור).

אֵשֶׁת רַבִּי מֹשֶׁה *

1.

מה תִּסְעָרִי מִצֹּלָה, ומה תִּהְיֶינִי נִכְאִים.
וְקֶצֶף יִז מִגְּלִיכִי, לֹא תוֹכְלִי מִצֹּא שְׁלוֹמְךָ?

יִדְעָתִי, כִּי מִכֶּסֶה אֶת סוּדוֹת נוֹרָאִים;
נִפְשוֹת נִדְכָּאוֹת בְּלֹאט מְשַׁכֶּת לְתַהוֹמְךָ.

לְבָבוֹת נִעְנִיִּים לְטַפָּתִי, אֲשֶׁר פָּקְעוּ מִצַּעַר.
לֹא יָכְלוּ נִשְׂוֹא סְבָלָם וְאִין מִקְשִׁיב מְרִי שִׁיחָם —

אֶת בְּרַחֲמֵי וְחַיִּינָה פִּתַּחְתְּ לָהֶם שַׁעַר.
וַיְהִי חִיקְךָ קִבְרָם וְנוֹזְלִיךָ תִּכְרִיכָם.

(* הראב"ד בספר הקבלה מספר, כי השליש הערבי מספרד. הממונה על צי אדיר, כבש את האניה, שהיו בה ארבעה החכמים מבבל בנסעם ממדינת בארי, והתנקש באשת רבי משה. כי היתה יפה ביותר; והיא צעקה אל ר' משה אישה בלשון קדש ושאלה ממנו, אם הנטבעים בים חיים בתחיית המתים, אם לא? והוא השיב: אמר ה' מבשן אשיב, אשיב ממצולות ים וכששמעה דבריו הפילה עצמה בים וטבעה ומתה. — מאורע כעין זה, שהצילה אשה כשרה (יוניר) את עצמה מהתנקשות חצופים בנסעה באניה על ידי טביעה בים. מספר כבר פרוקיפיוס במאה הששית לסה"נ במגלת סתרים (Anecdota) מימי הקיסר יוסטיניאן. אבל אין ספק כי עיקר המעשה ע"ד טביעת אשת רבי משה בים הוא היסטורי, רק פרטי הדברים לא יכלו להיות ידועים בדיוק ויש רשות לתת להם נוסחא אחרת. — כעין המעשה שביסוד השיר הזה אירע בזמן מלחמת התוגרמים ביניצאה. אנדריא דוריא, רב החובל היוניצי. נשא עינו אל אשה יפה עבריה, בקרב שבויי המלחמה. אסתר אשת ר' יעקב הכהן, והיא גם עגבה עליו והיתה נכונה ללכת אחריו, אבל פתאם הטילה עצמה אל הים (נמסר בספר נומולוגיא של עמ' אבוהב, המזכיר בהור מעשה דומה לזה של אשת ר' יעקב honestidad של עמ' ווינר בהערה לתרגומו את הסיפור הקדום על דבר אשת ר' משה. עי' ווינר בהערה לתרגומו הגרמני של "עמק הבכא" לר' יוסף הכהן סימן 255a כמוד 204).

אֵל פֶּא

לָמָּה אַתָּה צוֹפֶה מְסַבֵּיב בְּבִהְלָהּ?

יֹחַנָּן

קוֹל דְּבָרִים וְאִין אִישׁ! לֹא יִדְעָתִי פֶּשֶׁר.

הַאִינְךָ שׁוֹמֵעַ קוֹל גְּעָרָה אוֹ קָלְלָהּ?

אֵל פֶּא

בַּעַל דְּמִיּוֹן עֲזוּ! צַעַד גָּמַל עַל הַגָּשֶׁר.

צַפְצַף עוֹף מִן הַסְּבָף, פָּרָה גּוֹעָה בְּרַפְתִּי.

יֹחַנָּן

לֹא — קוֹל אֲשֶׁר יִסְרַנִּי, יָד אַחֲזֵר דּוֹחֶפְתִּי!

אֲמַנָּם רַעֲבִים אָנוּ — וְשִׁבְעִים יוֹשְׁבֵי קָרְנוֹת;

אֵף לְהִיּוֹת פְּמוֹתָם עֲנֵשׁ אִיּוֹם, דְּבַר נוֹרָא!

הֵן לֹא כָּל אָדָם זוֹכֶה לְשָׁנֵי שְׁלִחְנוֹת;

וְגַם "לֹא יִחַדֵּל אֲבִיוֹן" פְּסוּק הוּא בַּתּוֹרָה.

יְהִי לָהֶם הוֹן וְעֶשְׂרִי, אַחֲרֵיהֶם הֵם רְצִים —

(הקול) הַחֹזֵק בַּתּוֹרָה, בָּה לֹא יִשְׁוּוּ כָּל חַפְצִים.

(מקשיב וצופה עוד הכעס, פונה ללכו.)

לֹא שְׁמַעְתָּ? לֹא אוֹכַל לְחַלֵּל מִקְדָּשִׁי.

הַנְּנִי שָׁב לְהַתְעַנּוֹת בֵּין פְּתָלֵי בַּיִת מְדַרְשִׁי.

לֹא אוֹכַל לְעִזּוֹב אוֹתוֹ, בּוֹ יְמֵי אַבְלָה —

(הקול) "בְּהַתְבַּלְכָּךָ אֲנַחְךָ, בְּעִינֶיךָ תִּתְעַלֶּה!"

אֲנִי תָּמִיד מְרַגְעֵנִי מִרְגֻעַי.

הַשְּׁקֵט לֹא תִדְעֵי כִּי עוֹד מִפְּעֻפְעוֹת הָאֲנָחוֹת.

כְּפִי/סוּדָךְ מְצוּלָה! בְּכָל עֵת שְׁאֲנִי רוֹאֶיךָ.

מִיָּמִים אֲשֶׁר עָבְרוּ אֲנִי זוֹכֵר נִשְׁכָּחוֹת.

אֵלֶיךָ שָׁנִים חָלְפוּ, וְכִיּוֹם לְעֵינַי גְּלוּיִים.

עוֹבְרֵי יָם בְּסִפְיָנָה, מֵאֲרֶץ מִזְרַח צָפֵה;

סוֹחְרִים וְאֲנָשֵׁי צָבָא בָּהּ, וְגַם אֲרַבְעָה שְׁבוּיִים.

בְּתוֹכָם רַבִּי מֹשֶׁה וְרַעֲיָתוֹ הַיְּפֵה.

דָּלְלוּ יְשִׁיבוֹת בְּבָלִי, בָּאוּ יָמִים קָשִׁים.

וְלִקְצוֹי אֲרֶץ, לְצִפּוֹן אֲפְרִיקָא וְסַפְרָדִי.

נוֹסְעִים אֲבִיוֹנִים לְנִטוֹת אֱהָלִים חֲדָשִׁים —

גַּם רַבִּי מֹשֶׁה עִמָּם בְּאֲנִיָּה יָרַד.

חֲמַדַּת לֵב רֵאִיָּה, יִפֹּת תֵּאֵר מְאֹד אֲשֶׁתוֹ.

מְצִיק לָהּ הַשְּׁלִישׁ אֲשֶׁר אֵת הָאֲנִיָּה שָׁבָה.

לוֹחֵשׁ לָהּ יוֹם וְלִרְגְלָהּ פּוֹרֵשׁ רִשְׁתוֹ.

גַּחְלִי עֵינַי הָעֲרָבִי יוֹקְדִים בְּאֵשׁ לְהִבָּה.

יוֹם אֶחָד בְּבִקְרַר — אֵיזָה חֲזוֹת קָשָׁה

הַעֲיִבָה וְתִשְׁנֶה פָּנַי אֲשֶׁת־חַן נַעֲלָסָה?

שׁוֹמְמָה מִתְהַלְכֶת הִיא, גְּבוּכָה וְנוֹאֲשָׁה.

כְּאִילָה רוֹעֵדַת, לְמִלֵּט בַּפֶּשֶׁה נִסָּה.

וְסָבִיב לְאִישָׁה, כְּמוֹ יִרְאָה הִיא מְגִשֶׁת.

שְׁחוּחַ טוֹפֶפֶת הִיא, מְצַנָּה מִפְּהָלוֹת.

פֶּתְאִים שֶׁפְּתִיָּה נְעוֹת; מִפִּיָּה אֲרֻשֶׁת:

“הִגַּם נַפְשׁוֹת טוֹבְעֵי-מַיִם בְּיַד אֵל מְצַלּוֹת?”

— “מֵה־תִּשְׁאַלֶנִּי?” עָנָה, “מִמִּשְׁבְּרֵי יָם אֲדִירִים

אֲדִיר אֵל רַחוּם, הוּא שׁוֹכֵן אֵת כָּל דְּבָא.

מִמִּלְתְּעוֹת אֲרִי נְצִילִי, מִבֵּין שְׁנֵי כְּפִירִים.

וּמִמְצַלּוֹת יָם יִשִּׁיב כָּל נַפֶּשׁ זָכָה.”

הוּא דְּבָרוֹ טָרָם כְּלָה — אֵל חַנוּן, חוֹסֵי תְּמוּלִי! —

לְמַעַמְקֵי יָם קִפְצָה, וְאֵין מַעְצוֹר וְהִצְלָה!

רַגַע הַזֹּדְעוֹע גָּל — וְכִשְׁלֶשֶׁם וְתְמוּלִי

מִתְגּוֹלָל הַשְּׁטָף, וְאֵין עוֹד הָאֲמִלְלָה.

פְּלִצוֹת אֲחֻזָּה רוֹאִים, אֵימָה נוֹפֶלֶת.

אֲבָל כְּבֵד לְאִישָׁה, כָּל לֵב לְאֶסוֹן חֲרָד;

וְנִדְהָם כְּמִקְדָּם יִשְׁתַּרַע רְקִיע־תְּכֵלֶת,

הַלָּאָה חוֹתֶרֶת הָאֲנִיָּה לְחִפֵּי סַפְרָדִי.

בשחרי, בשחרי, בָּרֶן יחד פּוֹכְבִים.
 דָּרוֹר לְרוּחוֹת רַפּוֹת אֲשֶׁר רָתְקוּ בְזֻקִים;
 סָבִיב בְּסִיָּה מִתְבַּנְּסִים מֵעַל לְמַפְלְשֵׁי עֵבִים
 מִלְאָכִים, שְׂרָפֵי קֶדֶשׁ וְנִשְׁמוֹת צְדִיקִים.
 חֲסִידֵי עֲלִיוֹן מְגוּב אַרְיֹת וְאֶתוֹן נוֹרָא.
 וְנַפְשׁוֹת מִפְרָפְרוֹת בַּפְּצִיעֵיהֶן הַכְּמוּסִים,
 כּוֹשְׁלוֹת וְנִמְקוֹת — וְאַמוֹנַת־תָּם בְּגִבּוֹרָה
 חוֹבְקוֹת כְּאוֹד מִצָּל מִמְקַדְּשֵׁים הַהֲרוּסִים.
 שֵׁם קוֹל רַחֵל נִשְׁמָע בּוֹעֶקֶת חֶבְלָה וְחִילָה,
 בַּצֵּאת נַפְשָׁהּ מִכְּאֵב וְכָל יִצְרֵי גֹוֹה דָּוִים —
 אִם נוֹגֶה לְעַם אוֹבֵד, וְלִנְצַח הַפְּכֵי לָהּ,
 אֵךְ שָׁכַר יֵשׁ לְפַעֲלָהּ בְּתַקְנוֹת בָּנִים שָׁבִים.
 שֵׁם דָּבוּרָה, אִם שׁוֹפְטָהּ, לְחַרְף נַפֶּשׁ מְעִירָה.
 לְמָה הַחַיִּים, אִם לֹא לְעִזְרָה בְּיוֹם פְּרַעוֹת?
 יֵשׁ חֶרֶב בְּפָנֵי צָר, יֵשׁ גְּתִיבָה וְיֵשׁ שִׁירָה,
 וְכוֹכְבִים מִמְּסֻלוֹתָם, וְאֵל עוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת!
 שֵׁם חַנָּה נִצְבֶּת — לֹא עוֹד בְּנַפֶּשׁ מָרָה;
 עַם יִלְדָה מִדְּבַרְתָּ, אֶת אֶזְרוֹן בְּנֵה תְּעִיר.

לְעוֹלָל לַחֲשֵׁת, עֲלֻצָּת, מְאֻשְׁרָה:
 “לֵךְ, בְּנֵי, בְּחֻשְׁפֵי־חֶבֶל רַק נֹר אֱלֹהִים נְאִירוֹ!
 “מֵעֲצָבֵי, מִיְגוֹנֵי, מִכְּעִסֵי, מִזְעָפֵי,
 מִתְפַּלּוֹת, מִדְּמָעוֹת, בְּבִטְנֵי רַבִּיתֶיךָ —
 יִלְדֵי שְׁעִשׂוּעֵי, זֵיו חַיִּי, נִשְׁמַת אַפִּי,
 בְּבֵית אֱלֹהִים תְּהִי שְׁתוּלוֹ! לְנִבְיָא הַקְּדוֹשְׁתִּיךָ!
 שֵׁם חַנָּה אַחֲרֶת — הִיא שְׁמַחַת אִם שְׁבָעָה,
 שְׁבָעָה בָּנִים טַפְחָה וְגִדְלָה בְּאַמוֹנָתָה,
 וְשִׁבַע פְּעָמִים מִתָּה; עַם כָּל יִלְדֵי גִוְעָה,
 כָּלֵם טַבַּח צָר — אִזּוּ בָּא קֶץ לְגִבּוֹרָתָהּ,
 וְתַצְנוּחַ: “לָכוּ אִמְרוּ לְאַבְרָהָם בְּמְרוֹמִים,
 עֲקַדְתָּ בֶן אֶחָד — לִי שְׁבָעָה מִזְבַּחוֹת עֲרוּכִים!
 גַּם אִמְכֶם אֶתְכֶם עוֹלָה — לֹא תַעֲלוּ יְתוּמִים!
 וְתַטְרוּף נַפְשָׁהּ, וְתַמֵּת עַל הַטְּבוּחִים.
 בְּקֶרֶב סוּד קְדוֹשִׁיכִי, לְפָנַי אֵל נַעֲרָץ וְנוֹרָא,
 גַּם נִשְׁמַת אִשֶׁת רַב מִשָּׁה הַיּוֹם שָׁטָה,
 קוֹל קוֹרָא: פָּנּוּ מִקּוֹם לְאִשָּׁה גִבּוֹרָה,
 מִשׁוֹר בְּקִשָּׁה מִפְּלִט, מְאוּנָס נִמְלָטָה!
 אֵךְ הִיא מוֹל כְּפֹסָא הַכְּבוֹד מִשְׁתַּטַּחַת,
 רְקִיעִים קוֹרְעַת וְעַקְתָּהּ, קוֹל בְּרָמָה:

"הַנִּיחוּנִי, כִּפּוֹ שְׂכִיב זְכָרִי בַשַּׁחַת,
 לֹא אוֹכֵל נִשְׂוֹא זְכָר חַיִּי עַל הָאֲדָמָה.
 "אַכְזֹר חֲסֵדָהּ, אֵל, וְהוּא כֹהֵר נוֹפֵל עָלַי.
 אֲמַתְךָ שׁוֹרְפֶת שְׂאֲרֵית נַפְשֵׁי הַבּוֹזֵה;
 רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עֲמוּד פֶּה אֵינִי כִדְוִי!
 צֶל אֶפֶל דּוֹחֵף אוֹתִי בּוֹרוֹעַ נְטוּיָה.
 "כַּעֲוֹטֵיהָ נִשְׁמַתִּי מִנְטֵל שְׁקָר שְׁחָה;
 לַעֲיֹן אָדָם אֲנִי תַמָּה — אֵךְ לַפְּנִיךָ רַע לִי
 לֹא זִכָּה נַפְשִׁי, כִּי אִם טְמֵאָה, נֶאֱלַחְתָּה;
 לֹא כְתָמִי מִתִּי — כִּי בְגֵדְתִי בְּבֵרִית בַּעֲלִי.
 "דִּי גְבוּרָה בִּי הִיָּתָה לְהִגָּן עַל כְּבוֹדִי
 אֵךְ שָׁעָה אַחַת בִּי הִתְמוֹטְטָה אֲמוֹנָתִי.
 בּוֹזֵתִי לְמוֹסֵר אֲבוֹתַי, אֲשֶׁר גְּדַלְנִי מֵעוֹדִי.
 עֲגַבְתִּי לְנִזְכָּרִי, אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ אֶהְבֵּתִי.
 "סוּד מוֹתִי — כִּי תוֹזִיתִי הַשָּׁר הַמְשַׁלְּמִי
 וְהִגִּיוֹן נִבְלָה מִיִּרְכָתִי לְבִי הַתְּרוֹמֵם,
 מֵעֲרַפֵּל צִץ בָּרֵק פְּתָאֵם בְּסִתֵּר דְּמִי.
 הַתְּלַקַּח חוֹשׁ נִרְדָּם בִּיקוּד בְּשָׁר עוֹמֵם;
 "בְּשִׁמְמִית שְׁחוּרָה אֵיוֹמָה וּמְתוֹעָבָה
 תַּפְשָׁה הַחֲמָדָה לָהּ קֹן נִסְתָּר בְּלִבִּי.

כְּרַמֶּשׁ טָמֵא זָחֵלָה בְּכִלְיוֹתַי מְחֻשָּׁבָה:
 מִי יִתֵּן וּמֵת אִישִׁי וְעֻזּוֹבְתִי אֶת נְוִי!
 "כַּמְעַט נִטְפַל חֲטָא בִּי, דְּבִק כַּמְלוֹא נִימָא.
 הַקִּיצוֹתִי וְאֲתַחֲלַחַל מִהֶרְהוּרֵי פִשְׁעֵי;
 אִזְ עֲטָפָה כְּאֲדָרַת כָּל גּוֹפֵי הַכְּלִימָה
 לְהִסְתַּכֵּל בְּאוֹר חֲמָה, לְהַבִּיט בְּפָנַי אִישִׁי.
 "אִזְ יִדְעָתִי, אֵינִי דְּבָר עוֹד; נִתַּק הַפְּתִילִי,
 לְבִשְׁתִּי הַנִּצְחָת בְּמֵי־יָם כְּפָרְתִי.
 לֹא צְדָקָה, כִּי אִם אֲשֵׁמָה, יַעֲטִתְנִי כַמְעִיל —
 שְׁפִטְנִי אֶל־אֲמָתִי, בְּיָדְךָ אֶפְקִיד נִשְׁמַתִּי!"
 * *
 דְּמָמָה — וְקוֹל שְׂדֵי: "מִגֵּן וּצְנָה אֲמַתִּי.
 יִצְרִי־לֵב בְּרֵאתִי וְנִפְתּוּלִיוֹ אֲנִי צוֹפֵה;
 אֲנִי מְרוֹמֵם עַל אֶת אֲשֶׁר דִּכִּיתִי, בְּתִי;
 אֶת אֲשֶׁר מְחַצְתִּי אֲנִי חוֹבֵשׁ וְאֲנִי רוֹפֵא.
 בַּמּוֹת מִפְּנֵי חֲטָאת בְּעַד נַפְשֶׁךָ שְׁכָתָה;
 הַסִּירוֹתִי צְעִיף כְּלִימָה אֲשֶׁר יִשְׂרַף יַעֲטֶךָ.
 מִצֵּל עֲוֹן נִסְתִּי, מִפְּנֵי שְׁקָר בְּרַחֲתִי.
 וּבְמַעַלְת קְדוּשִׁים לֹא שׂוֹא מְצָאת מְקַלְטֶךָ."
 [העולם, תרפ"ה].

שְׁנוֹת רְאִינוֹ רְעָה

הַגִּינוֹת מִימֵי הַמְּלָחָמָה וְהַשָּׁבֵר.

1.

בְּנֶפֶל מַגְדָּלִים

צְחַנַת דָּבִי, אֲנַקַת חָלָל, שְׂכוֹלֵי אֱלֵמוֹן, יְתוּמִים —

וְעֵשִׂי אֱלֹהֵי מִשְׁתַּבְּחִים בְּקוֹלוֹת בְּרָמָה;

בְּרִזְלֵי חֲנִייתִי, חָרֵב וְכָלֵי תוֹתַח הוֹמִים,

וּבְנֵי אָדָם חָבֵר שׁוֹדְדִים, שׁוֹאֲפֵי נְקָמָה,

לְגִדּוּדֵי מְרֻצָּחִים, לְחִיתוֹ טָרֶף דּוּמִים,

וְדָגְלֵי קְדוֹשׁ נוֹשָׂאִים, וְאוֹמְרִים: זֶה מִלְחָמָה!

עֲרַפֵּל מְכַסֵּם, לֹא אֶפִירָם כִּי אֶפְגָּשֶׁם,

אֲנִי שׁוֹמֵם, לֹא אֲדַע מִי צְדִיקִי, מִי אֲשֶׁם.

נֶאֱסַפּוּ כָּל הַמְּאוֹרוֹת, נֵר אֱלֹהִים כָּבֵה.

אֲנִי מִמַּשָּׁשׁ בְּאַפְלָהִי, לִשְׂוֹא עֵינַי כְּלוֹת.

הָעוֹלָם — מִדְּבַרִי, צִיָּהִי יְשִׁימוּ, עֲרָבָה;

אֵין בְּרִכָּה עַל שְׁפֹתַי, אֵין עוֹד אֶף קְלָלוֹת.

לְמִצּוֹא חֹק אֲנִי עֲמַלִי, אֲשׁוּעַ: אֵי מַחְשָׁבָה!

לְלִפּוֹת אֵינִי עֲמוּדִי, אֵי יִתַּד לְהִתְלַוֹת!

הַמְּקַדָּשׁ נִשְׂרַף נִחְרַב, חֲדָלִי, עֲבַרִי, בְּטַלִּי.

רַק אוֹדִים עֲשֵׂנִים עָלֵינוּ לְרִאוֹת נִטְלִי.

הַכֶּתֶה בְּתַמְהוֹן נֶפֶשׁ, לְפָנַיִם כֹּה עָרָה,

קָפָא בְּלֵב הַגִּיּוֹן, עַל שֶׁכֵּל כֶּסֶף עָבִים.

נִדְקְרָה נִשְׁמַת תְּבֵלִי, נִגְזְרָה כְּמוֹ בַמְּגֵרָה,

כְּזוֹב דָּמֵי הַרוּגִים כְּחוֹתֵיךָ כְּלִים נְבִים.

אֵין מִזְבֵּחַ, אֵין בְּמוֹת עוֹדִי, אֵין עוֹד אֶף אֲשֶׁדָּה,

הַפְּהָגִים נִדְהָמִים, בְּאֲבָלִים נִצְבִים.

כָּל הַהִיכָלוֹת נִהָרְסוּ, בְּכַשִּׁיל וְכַלְפוֹת,

הַתְּבוּנָה גּוֹסֶסֶת, לֹא תוֹכֵל לְהִתְרַפְּאוֹת.

אֵל תִּסְפּוֹדִי, אֵל תִּבְכֶּה, אֵת אֲבִלְךָ אֵל תְּחַלֵּל,

הִסֵּ, כִּי לֹא לְדַבְרִי! יִפּוֹג לְבָבְךָ בְּשִׁתְּיָה!

בַּחוּץ חָמֵס וְשׁוֹדִי, בְּבֵית שֶׁקֶר מִתְהַלֵּלִי,

מִי בְּקֶרֶב לֹא נִרְצָה, מִת בּוֹדֵד בַּחֲנִיקָה.

אֶפֶס מְקוֹם נְקִי, אֵין זְוִיית לְהִתְפַּלֵּלִי,

אֵל תִּקְרָא בְּשֵׁם קֹדֶשׁ, בְּשֵׁם תּוֹרָה עֲתִיקָה.

נְכָרִים אֲנַחְנוּ פֹּה, בְּעוֹלָם מְרָמָה וְדָמִים.

אוֹהֲבֵי אֵמֶת וְשְׁלוֹם, מְחַכִּי לְאַחֲרִית הַיָּמִיכִי.

II.

שְׁכַבַת הַתְּרַבּוֹת, קְרוּם דֶּק מְאֹד,

בִּיקוּד קִנְאָת עַמִּים נָמֵס;

נִשְׂאָר פְּרָא-אָדָם, נוֹתֵר הַשָּׂדֵה,

וְעָרוֹם וְעָרְיָה הַחֶמֶס

מִסֹּה הַצֹּדֵק, מָאֵד קָל, מָאֵד דַּק —
הָאֲגָרוֹף הַמְזוּיָן הַשְּׁלִיכוּ;
נִשְׁאָרָה מִפְּלֶצֶת בְּלִי כֶחַל, בְּלִי שְׂרָק,
עִם כְּבֶשֶׁן בּוֹעֵר וּפִיחוּ.

III

פֶּסֶח גּוֹלִים¹

מִתְנַיִכֶם חֲגוּרִים, וּבִידְכֶם מִקַּל נוֹדְדִים,
בְּצַעַר אַתֶּם שְׂרוּיִים, וְעַל שַׁפְתֵיכֶם קִינּוֹת;
בֵּיתְכֶם הָרַס צָר, נִחַלְתֶּם רְמִסוֹ שׁוֹדְדִים,
וּתְזַרְהוּ אֶתְכֶם סוּפָה כְּאֶבֶק בַּמְדִּינּוֹת.
מִי יִדַּע מְצוּקְתְּכֶם וְצַרְכֵיכֶם הַמְרַבִּים,
וְעִגְמַת נַפְשְׁכֶם מִי שָׁקֵל, בְּשִׁמְחַת-חַג מְהוּלָּה.
בְּפִנְתַּי נָגִי, בְּרַפְתִּים, בְּצַרִּיפִים אַתֶּם מְסֻבִּים
לְחַג זְמַן חֲרוּמֵינוּ, חַג הַפְּדוּת וְהַגְּאוּלָּה!
עַל נַפְשְׁכֶם נִמְלַטְתֶּם מִפְּנֵי אוֹיֵב בְּמִנוּסָה,
אוֹבְדִים וְנִדְחִים, אִישׁ אִישׁ וּתְלֹאוֹתָיו;
כָּל הַזֶּנֶבֶס לְבֹז, וְכִמְצָה זֹו הַפְּרוּסָה
נִשְׁבַּר מִטָּה לְחֻמְכֶם, נִצְפְּנוּ עֵתִידוֹתָיו.

¹ נדפס ראשונה בתור הוספה להגדה של פסח לפליטי גליציה בווינא, תרע"ה.

יִדְעָתִי, בְּצַקְלוֹנְכֶם יֵשׁ אַמוּנָה וּבִטְחוֹן!
סִפְרוּ לַפְּנֵיכֶם מַעֲשֵׂי-אֵל הַנִּפְלְאִים;
אֲשֶׁר גָּאֵל אֲבוֹתֵינוּ הוּא פְּלִיטַתְכֶם יְחוּן,
וְרַב טוֹב לָכֶם צִפֵּן לַיָּמִים הַבָּאִים.
בְּהִכְנִיעַ אֵל זָדִים, בְּסוּר חֲרָבִם הִקְשָׁה,
בְּהִדּוֹף שְׂדֵי עָרִיצִים חֲפָצֵי קְרָבוֹת —
בְּצַל שְׁלוֹם-עַמִּים תִּפְרַח לָכֶם אֶרֶץ חֲדָשָׁה¹.
וְגַם עֲלֵיכֶם יִזְרַח אוֹר, וְנִבְנוּ חֲרָבוֹת;
וְסָר מִגְּבוּל הָאֶרֶץ הַמְשֻׁחִית, הָעָרוֹב,
וְאֲשֶׁר רָמַס וְשִׁבַּר יָשׁוּב יִצִּיץ וַיִּתְעַלֶּה;
אִז אֲדִיר הוּא יִבְנֶה גַם אֶת בֵּיתְכֶם בְּקִרּוֹב
וְשְׁלוֹתְכֶם יִשִּׁיב וּמִשְׁאֲלוֹתֵיכֶם יִמְלֵא.

IV

שִׁיחַת מְלָאכֵי הַשָּׂרָת

מלאך אחר.

שׁוּרֵי, אָחִי, שָׁם פְּלִיטִים עַל הַתְּבֵן נְחִים,
גַּם חוֹלִים יֵשׁ בְּתוֹכְכִי, מִמְּכָאוֹב נֶאֱנַחִים.
וְשָׁם בְּחֹדֶר רָאָה יִלְדָה תְּפִלָּה עוֹרֶכֶת;
אֲבִיָּהּ בְּקֶרֶב נְהַרְגִי, שׁוֹכֵב בְּלִי מַצָּבָה.

¹ בדפוס ראשון היה לחרוזה נוסח אחר.

והיא מעל לראשה את השמיכה משכת.
יראה היא להגיד לאמה כי היא רעבה.
מר להם אין לחם; עתה הגר כבה.
והיא טרם תישן עוד שפתיה נעות:
"אלי, ישוב אבי מהרה מן הצבא.
ולא תביט בי אמי בעינים זלגות דמעות!"
וראה, גם האלמנה פניה מכסה.
עמה בוכים הספים ועץ ואבן הומים —
על כנפי אחי, כבר רב מאד המשא,
אנא, קחה עמך תפלות אלה למרומים.

מלאך שני.

התפלות אני נושא — אך אל תמצא עוני,
אם דרך עצב בי; אני כאב, נגוע,
יראתי, פן במרום אכשל בלשוני,
ולפני כס יה אשאל אף אנכי: מדוע?
ממושב בני אדם, מאשפתות אדמתם
קול שאון עולה עוד לא הקשב כמהו;
חדלו תורות וחקים ואפסה כל חכמתם,
אין אמת, אין רחמים; עולם נהפך לתהו.
אני משתאה, למה על תעבות וכזבים

והרי חמה יוספים את אורם מפיצים?
ולמה לא כבו המאורות הנעלבים
וחדלה צרת דלים יחד וישד עריצים?
מלאך שלישי.
בשתי ונגלמתי להגיד לכם, חכרים:
לחנוניכם אלה בי חמלה לא תתלוני.
על גורל אדם יחיד אין לי רחמים יתרים,
על עמים הפקדתי ורק בהם אתבונן.
אני בצער יתומים ואלמנות לא אשתתף,
ואם נספה איש צבא או גשבה או ברח,
ואם ירעבו בניו — בי נפשי לא תתעטף;
קש נדף בן אדם, צל עובר, אבק פרח!
אולם עמים בראותי אסורים בפבליים —
הן שאר רוח ללאומים ודעת וטוב טעם;
בשורי המונים אלה לטבח מובלים,
על חרפתם וסכלותם בי יבער הזעם.
בקדושה יום יום אני משרת פני האדון,
תצלומות לא אבין, לא אעסוק בנפלאות;
אך למראה עולם זה, נאלח בעשק וזדון...
לא אוכל קרוא היום: "קדוש אדני צבאות"

אין לחם

בבקר, בבקר, בלי תכלה, בלי הרף,
רק שאון שופכי דמים ונהמת פפירי טרף.
וכל היום המון אנשים נודדים בצללים,
מדכים מדאגה, רעבים, מבוהלים.
נשים וילדים אשר לא סעדו פת שחרית,
ואבלים ופצועים — — ולכל אלה אין אחרית.
חדש אחר חדש ושנה אחר שנה
שואלים הם: עד מתי? עד היכן? עד אנה?

ושופר נצחון יריע בקר וערב:
"עוד אלפים ורבבות אכלה החרב!
הדפנו צר אחר, לכדנו עוד שוחה!"
בנפש לאכול שוקקה, מצפה לארוחה,
מונה פרוטותיו מוכר גליון הבשורות.
נכנס לתנות אופה, נדחק בין השורות;
"פת לחם, במטותא! הא כסף!" — אף לשוא.
לחם אין נתן — אין לו פתקא, אין תו.
סמרטוטים השטרות אשר השתפר וצפן:
אין לחם בלי כרטיס, אף אם תגוע בכפון.

הכי לא תבין, סכלי, כי בלחם אין חסדים?
הן פלנו רעבים, גברים, נשים, ילדים!
כי תבכה, תתחנן, תתרפס בענוה,
איש רחום כסף רב לך יתן בגדבה;
אך פרטיס ללחם — לבקש זאת אל תרב!
הכי נפשו וחזיו לך יתן מקרב?

.VI

במצור ובמצוק

עיר נצורה היא, עולם חתום, מוקף חומה,
בית פלא, סוגר הוא, בו כפופה כל קומה.
אין פתח לצאת, אין ארבות, אין חלונות,
גם אויר אין לנשימה — כמו מתים בארונות,
קבורים אנחנו, כל העם, כל ההמון.
נחנקה כל נפש ונפוג לב משממון.
אין מפלט, אין זיק אור, אין גתיבה, אין מנוס;
ונחלי הדמים כבר היו לאוקיגוס.
שם בצדי הדרכים, נדחק אל הקירות,
שור המון צפוף, צבא שפחות וגבירות!
יש אשר פה לנו על רצפת הרחוב,
כי לקדם אשמורות, להיות נריו — מה טוב!

זְקֵנִים וְנְעָרִים פֹּה יַחַד עָשִׂיר וְעֹנִי
מִשְׁפִּימִים וְצוֹבָאִים עַל פֶּתַח הַחֲנוּנִי
מִתְחַנְנִים אֵלָיו נוֹשְׂאִים בּוֹז וְחֲרָפוֹת
בְּעַד מַפְלֵת נִמְכָּזָה שׁוֹקְלִים כְּסֶף תּוֹעֵפוֹת
אֲשֶׁרֵי קָם בַּנְּשָׁף יַחִיל כִּי נָטַל עָלָיו
אוֹלֵי יִשִּׁיג אֲכַל טַפַּת חֶלֶב לְעוֹלָלָיו

1917

.VII

לֹא הִפְלֵ בּוֹכִים — גַּם שׁוֹחֲקִים לֹא מַעֲט!
מַעֲזֵן הוֹן-עֲצוֹם נָבַע
זֶה עֵיט לְמַעֲרָכוֹת הַמְלַחֲמָה שְׁטִי
מִן הַפְּגָרִים דָּשׁן וְשִׁבְעִי
זֶה חֲנוּנִי מִסְחָבוֹת עֶשֶׂר בֶּן לַיֵּל
וְזֶה מַפְלִיטִים אֲשֶׁר חֹסֵד גְּמָלָם;
חֲרָשֵׁי כְלֵי-מוֹת וְסוֹחְרֵי צָרְכֵי חַיִּל
שֶׁכֶר טוֹב רוֹאִים בְּעַמְלָם
הִלְלוּ כְּצֹאן-טֶבַח בְּעַפְר־שׁוֹחָה כּוֹרְעִים
מְדַקְרִים דָּם-תְּמַצִּית זָבִים
וְהִלְלוּ מֵאַחֲרֵי הַשּׁוֹרוֹת גְּבוּרִים
בְּאוֹתוֹת-כְּבוֹד כְּמִנְצָחִים נְצָבִים

.VIII

אֵל כָּל אֲשֶׁר עֵין אָעִיף —
רַק חֲרָבֵן תֵּאֲנִיָּה וְאֲנִיָּה;
לְנַפֶּשׁ הַיְגוֹן כְּצִעִיף
וְקָרְעִים תִּלְבַּשׁ הַגּוֹיָה
אֵט אֲזוּנֵי בְּכָל בְּקָר רַק שְׁבָרִים
קוֹל רְצוּצִים חֲזוֹן תְּלִים וּמְכַתָּה;
בְּכָל לַיְלָה — אֲנַחֲזוֹת בְּכָרִים
וְרִטוּבָה מְדַמְעוֹת הַמְטָה
וְלָכֵל אֵלֶּה הַלְּכָבוֹת הַמְבַכִּים
אֵין בְּרַק נַחֵם אֵין נִגְהֵ אֵין אוֹר
רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם! אֵין אַף חֲרָפִים
לְהַצִּיץ מִמִּסְגַּר לְדָרוֹר

.IX

לֹא אֲנַחְנוּ פְּעֵלְנוּ אֵת זֹאת
עַל גְּבִנוּ חֲרָשׁוֹ אֲדוֹנִים;
אֵיִם? אֵין קוֹל אֵין קֶשֶׁב אֵין אוֹת
אֵין יוֹדֵצַ אֵיפֹה הֵם חוֹנִים
לְמִזְבְּחָם קְרִבְנוֹת דְּרָשׁוּ בְּקוֹל רָם
הַעֲלוּקָה בְּכָל יוֹם קְרָאָה: "הִבֵּה?"

פל יש לך הלוה, הפסוף והדכי
 לקיסר, למולדת וצבא.
 גבוא יום השלום - ואינם עוד.
 ספו במפלה הגדולה.
 גשארנו בעניי בבשת, בלי הוד.
 רק אנחנו השה לעולה.

1919-1921

X

לא גודת הלאומים S. D. N.
 את פפכם תשימו על מלתעות הנמרים.
 והם, עודם בסוגר, לטרף-מחרת תאבים;
 לגרם עצמות שכנים מחר יצאו חברים -
 כל עוד אויב הגר, ואדם ואדם זאבים.
 רסן מתעה, ברית שוא, אין מסלול ומגמה,
 כל עוד גאות לאומים לחם חוק להמונים,
 וכל עוד לא תהי בבל עם מגדלה לשמה,
 ואפסו גאון גבולים וצעי כח ואדונים.
 צווי לעם ועם: הסר בכל כפריו ושוקיו
 זדון מנצל דפא וכחש צדקה לובש.
 חזוני עתיק: השקר כעש וכרקב
 ועצבות תבל ושברה רק הצדק חובש.

ניבי

לאטינית, מאת אובריוס*

גבה לבה מאד, לא כל כך בשביל חכמת בעלה,
 אף לא בשביל משפחתם או בעבור גדלת המלכות;
 אמנם גם אלה לה היו לנחת, אך יותר מהמה
 שמחה בילדיה האם, ולעד המאשרה בנשים
 היתה נקראת - לולא ידעה היא זאת ותבטח באשרה.
 כי הנה מנטו החוזה בת טירזיאס יוצאת,
 היא עוברת ברחובות, כי רוח ממרום העירה,
 קוראת פנביאה יושבי העיר: "לכנה, נשי האיטמנים,
 מנחה הקרבנה לגבירה לטונה ושני ילדיה,
 באנה בקטרת ותפלה ועל שער ראשון בנזר!
 בן מצות לטונה בפיי" - דברה הקשיבו, אף עשו
 כל נשי תבי כמצוה, וכלן בעפאים מקשטות
 נשאו קטרת על מחתות לשים באש ולהתפלל.
 פתאם בתוך ההמון ניבי צעדת ובאה.

5

10

* ניובי, רבת בניס אומללה" היתה באגדה היוונית והרומית למשל
 כפורעניות הנוראות אשר דכאו אותה ואשר ראו בהן ענש על גאותה
 לפנים באשרה ובלדיה. הציור האיוס, איך נותרה בקרב פגרי כל בני
 משפחתה כנציב שיש זולג דמעות, הוא מתוך השיר הששי של "התמורות"
 (Metamm. VI, 152 - 312) לאובריוס.

משבצות זהב לבושה ברקמת פריגים נהדרה
אשה יפה מאד — אף בחרון אפה; מנענעת
ראשה עם המחלפות המכסות סביב את שכמה.
כה התיצבה ותבט בגאונה אנה ואנה.

“אף שגעון הוא” קראה, “אלהי השמעות אונים
בפר על מחנה עינים! למה ללטונה כבוד?
לי אין מגיש קטרת, ואני בת טנטלוס אנכי,
חבר לאלים במרום, לבדו במסבת שלחנם;
מן הפלירות הורתתי, אמי בת אטלס הגדול,
נושא על כתפיו בכח משא כל פדור העולם.
אף מבני יפיטר אבי, ובעלי על זרעו מתנחש.
לי בפריגיאה פורעים העמים, וגם ארמון קדמוס
תחת ממשלתי, ובחומות ערים רבות ועצומות
ובכל היושבים בהן מושלים אני ואישי האדיר.
לאוצרות אין מספר בכל היכל והיכל מלכותי,
עצום ההון בכל פנה — ולבד אלה בעצמי אנכי
הן פדמות אלים דמותי, אף שבע בנות בנותי
עם שבעה בנים לי, ולהם אמצא חתנים וכלות!
שאלו נא איפוא היש לגאותי יסוד ומשענת,
אף עוד העיזו לבפר עלי ולכבד לטונה —
אי זאת בת גזע טיטנים, אשר כל האדמה הרחבה
אף מקום צר ללדת מאנה לה לתת בחנינה.

ארץ, שמים ותהומות לאילתכם מקלט לא פתחו.
נודדה, עזובה, בעולם התהלקה, עד אשר ברחמיו
דלוס לה אמר: “באדמה את תועה, ואנכי בימים —
משכן להסתופף לה גדי, ותלד שם שני ילדים: 40
הם הלא חלק משבעה ממספר הילדים גדלתי!
מי מאשרה כמוני? מי יכזיב זאת? וכן אהיה תמיד.
מי יטיל ספק בדברי? מבטח עז לי הוני ועשרי,
איתן וחזק מצבי משיוכל להרסו הגורל;
לו יגזל הרבה ממני — רב אשר עוד לי יותר. 45
גדל כבר אשרי על פחד החליפות! אמרו שיוכלו
אף להאסף ולגוע אחדים מילדי החביבים,
עוד לא ארד גם אז עד כפל מספר בני לטונה,
כי בשני ילדיה הלא כמעט עודנה עקרה.
לכנה, שוא לכן קרבן, והבל על ראשון הנזר!” 50
השליכוהו לארץ הנשים, עזבו קרבנו,
ובשפה רפה כיאות את שיחן שפכו בלחש.
רגזה ותתאנף האלילה, ובמרום הר קינטוס
אל תאמי בטנה או דברה פדברים האלה:
“הן ממני הורתכם, אשר בכם תמיד אתגאה. 55
הן ממני, אשר רק יונו עלי גדלה באלים,
נוטלים כבוד אלהים, ומכל מזבחותי העתיקים
אותי מגרשים, ילדי! ואתם לי אינכם מקנאים?

אף לא די בצערי הזה, כי גם בקללה נמרצה
 גדפה בת טנטלוס אותי ומעז להשפיל אתכם
 מול ילדיה ואותי עקרה פנתה (כן יהי לה!).
 כה שלחה לשונה זאת המרשעת — היא לה נחלת אבות!
 חשבה להוסיף בקשה האם על כל אשר ספרה.
 "חדלי לך!" קרא פבוס הבן, "אל תעכבי הענשו!"
 קראה בן גם הבת ושניהם על פני הרוח
 חשו עטופי עננים, ואל ארמון קדמוס הגיעו.
 שדה רחב-ידיים השתרע בקרבת החומות,
 מגלגלי עגלות משדד, הלום מדהרות סוסים,
 פרסותיהם הרכו רגבי האדמה הרמוסים.
 שם אחדים מבני אמפיון על סוסים אדירים,
 מכסה מגלומי צר על גביהם, רוכבים בגאון.
 מושכים ומנהלים אותם ברסני-נהב יקרים.
 פתאם איסמנוס הבכור, אשר ראשון אותו המליטה
 אמו לפנים, בעודו מנהג את סוסו המסרב,
 עודו בולם עדיו בכח וכופה אותו לנתיבה —
 "אוי לי!" נזעק, כי הנה ישר אל לבו וקרבו
 חץ המות חדר, הוא נופל הצדה, מימינו
 נשמת הרסן ועל האדמה שוכב הוא חלל.
 שני לו ספילוס; הוא בשמעו קול חצים מאשפה
 מנוס לו בקש, כמלח הצופה בעננים.

רוחה כי קרוב הגשם, ממחר פורש את נסו.
 דואג לבל יחסר מעט הרוח הנושא ומפלטו.
 בן הוא בקש לו מנוס — אולם החץ אשר נגור
 רוך ומשיג אותו, רועד הוא ונתקע בערפו.
 חודר דרך הצואר ויוצא מגרונו החשוף.
 נפל בעודו במרוצה, במעוד קרסוליו, האמלל,
 על הארץ התגלגל והרזה בדמיו החמים.
 פדימוס עתה ואחיו, אשר שם לו כשם אבי גזעו,
 טנטלוס, — שניהם אחרי אשר פלו את מלאכתם,
 משחק אוו כדרך הנצרים, להתאבק החלו.
 הנה כבר איש את אחיו חבק ולחץ, ועודם דבוקים
 לב אל לב כאיש אחד — ומיתר הקשת הדרוכה
 מהר החץ ויעבור דרך הגויות השתים.
 יחד שניהם נאנקו, במכאובם יחד מתעותים,
 נפלו לארץ יחדו; שניהם בעיניהם הכבות
 גוססים שוכבו, ויחד משניהם יצאו הנשמות.
 ראה זאת אלפינור וימהר ברב-צער ואכל
 לחבוק בזרועות אהבה את גויות אחיו המתים —
 ובעודו גומל חסדו הוא נופל; פבוס הרודפו
 תוחב לו מאחוריו הברזל בקרב וכליות.
 וכהוציאו החרב, והראה בברזל אחוזה
 יצאה גם היא, וברוח נפורו הדם והנפש.

אֲכַן אוֹתָךְ דַּמְסִיכְתוֹן, לֹא מַחֵץ יַחֲיד הַפִּילָךְ!
 אֲמַנָּם מִתְחַלָּה בְּרַגְלֵי לְבַד נִגְעַף חֵץ הַמּוֹרָה,
 נִכְנַס אֶל גֵּיד הַנֶּשֶׁה וַיִּמְחֵץ רַק אֶת הַבֶּרֶךְ;
 עוֹדָךְ מְנַסֶּה לְעַקּוֹר בְּרַב אֲמֵץ אוֹתוֹ מִבְּשָׂרְךָ –
 הִנֵּה אַחֲרָיו חֵץ שְׁנֵי בְּבִרְקֵי חֶלֶף הַצֹּאֵר,
 נִדְחָף מִזֶּרֶם הַדָּם, יָצָא הַתְּעוֹפֵף לְמָרוֹם
 שָׁט, מִתְנוֹצֵץ, בְּמַרְחָב, טְבוּל בְּדַמֵּי זֶה הַחֶלֶל.
 אַחֲרוֹן בֵּין הַהַרְוִיגִים, לִשְׂוֹא אֵילִיוֹנוֹס בַּתְּפִלָּה
 שִׁטַּח אֶת כַּפָּיו לְמָרוֹם: "אֲנִי הָאֱלִים, בְּלַבְסִי"
 קָרָא – לֹא יָדַע כִּי לֹא אֵל כָּלָם צָרִיף לְהַתְחַנֵּן –
 "חֹסֵס עָלַי!" – אֵף נִעְמַר הָאֵל לוֹ, לֹא יִכַּל לְהִשָּׁיב
 אַחֲוֹר הַחֵץ, אֵף חֶסֶד לוֹ הִטָּה, וְלֹא עִמַּק הַפְּצִיעַ
 קִטְנָה הַמִּכָּה בַּלֵּב, וְכֵן יָצְאָה רִיחוֹ וַיִּמַּת.
 יָצְאָה הַשְּׂמוּעָה הָאִיוָמָה, וְאֲבָל הָעַם וְדַמְעוֹתָיו
 חִישׁ לֹאִם הָאֲמִלְלָה אֶת חֲרַבּוֹן בֵּיתָה הוֹדִיעֵנו.
 שָׁמָּה אוֹתָה הַחֲזוּקָה, וְחַמָּה עַל אֲשֶׁר הָאֱלִים
 נוֹעֲזוּ בְּשֹׁבֵר אֲכֹזְרֵי כֹזֶה וְגַם יָכְלוּ לְיִסְרָהּ;
 כִּי גַם בְּעִלְיָה אֲמִסְיוֹן נִמְחֵץ, בְּרִזְלֵי בָּא קִרְבָּיו
 מוֹתוֹ לְחַיָּו שָׁם קֵץ וְלִיְסוּרֵי בְּשֹׁשׁוֹ כְּאֶחָד.
 הִיא, מֵה־שָׁנוּ שְׁנֵי נִיבֵי זֹאת מִן הָאֲחֵרֵת,
 מִנִּיבֵי אֲשֶׁר גִּרְשָׁה הָעַם מִמִּזְבַּח לְשׁוֹנָה!
 גֹּאוֹת לְבִשָׁה לְפָנִים וּבְקוֹמָה וְקוֹפָה הַתְּהַלְכָה.

125 הֵיטָה לְמִשָּׂא לְכָל – וְעַתָּה מְנוֹד רֹאשׁ גַּם לְאוֹיְבֵיכֶם.
 כּוֹרְעָה הִיא עַל גּוֹיֹת יְלָדֶיהָ הַמְתִּים, וְנִשְׁיָקוֹת
 חַמּוֹת אַחֲרוֹנוֹת מְחַלְקֵת לְכָלָם בְּלִי מִסְפָּר וְקֶצֶב.
 אַחֲרֵי כֵן לְמָרוֹם הִיא זְרוּעוֹת עֵינֹפּוֹת פּוֹרְשֹׁת:
 שִׁישִׁי וְשִׁמְחִי, לְטוֹנָא, בְּלִפְנֵי הָאֲכֹזְרֵי, לְמַכְאוּבֵי
 180 הַתְּעַנְגֵי נָא מִשׁוֹד יְסוּרֵי וּמִלְאֵי בָם בְּפִשְׁךָ!
 שְׁבַעַת בְּנֵי נִהְרָגוּ – רְנִי נָא וְשִׁמְחִי אוֹיְבֵיכֶם!
 אֵף לֹא גְבַרְתָּ עוֹד עָלַי, עוֹד נוֹתְרוּ לִי הָאֲמִלְלָה
 יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר לָךְ יְלָדִים, וְלְמָרוֹת הַקְּבָרִים נִצְחָתִי.
 יָצָא הַדְּבַר מִפִּיהָ – וְהִנֵּה עוֹד פְּעַם נִשְׁמַע
 135 קוֹל יֵתֵר קֶשֶׁת דְּרוּכָה וְחֵץ מְעוֹפֵף וְנוֹפֵל.
 אַחְזָה פְּלִצוֹת הַפֶּל – אֵף נִיבֵי לְבָדָה לֹא חֲתָה.
 אֲמֵץ לְבָהּ בִּיגוֹנָה, מִסְבִּיב לְפָגְרֵי הָאֲחִים
 בְּלִבּוֹשׁ אֲבָלָן הָאֲחִיוֹת, פְּרוּעוֹת שְׁעָר הֵן עוֹמְדוֹת.
 מִתְּעַסְקֵת הָאֲחֵת לְהוֹצִיא חֵץ מִקְרִיב גּוֹיָה,
 140 עוֹדָה כּוֹרְעַת עַל יַד אָחִיהָ – נִמְחָצָה וְחַמָּת.
 הָאֲחֵרֵת לְנַחֵם אִמָּה הַמְדַכָּאָה הַחֲלָה –
 פְּתָאם שְׁתָּקָה, מִכָּאֵב מִתְּפַלְלָת בְּמִכָּה נִסְתָּרָה.
 עוֹד אַחַת נִסָּה וְנוֹפְלָה, וְכֵן גַּם הָאֲחֹת הַרְבִּיעִית
 מִתְּבוֹסֶסֶת בְּדָמָה, וּבְצַדָּה הַחֲמִישִׁית גּוֹעַת.
 145 הִנֵּה כְּבָר שֵׁשׁ הֵן הַפְּצוּעוֹת, שְׁטוּחוֹת לְאַרְץ הַרוּגוֹת.
 עוֹד הָאֲחֵרוֹנָה נִשְׁאַרָה, בְּכָל גּוֹפָה אוֹתָה מְכַסֶּה

שֵׁנֶטְקֶלֶר

צרפתית. מאת אדמונד רוטטאן*

שֵׁנֶטְקֶלֶר

הביטי בפני, ונסי למצוא אהובתי
בתמונת גופי אות לגורלי ותעודתי
בקומתי קו עקום, כשאני משתרע
הוא כפוף כחצוצרה, אשר בה ציד תוקע
ראי כי גרוני נוצר להוציא קול הברות,
כמו שעשוי לשחות עוף הגדל בנהרות.
הביטי עוד, כי בהיותי זקוף בגאוני
אני מחטט בצפרני בעודי עומד על מכוני
וכמחפש דבר באדמה אני נראה לעתים...

פְּסִיּוֹנָה

אמנם כן; חשבת, שאתה מבקש פתים?

*) Edmond Rostand, „Chantecler“, Acte Deuxième,
Scène III: „Regarde moi, Faisane, et s'il se peut,
Tâche de découvrir toi-même, peu à peu,
Cette vocation dont ma forme est le signe“.

(שנטקלר-התרנגול מבאר לאהובתו הפסיונה, המאלצת אותו לגלות
לה סודו, איך הוא פועל את המפעל הגדול וקירא את קריאתו היוצרת
אור בכל בוקר).

ובשמלתה האם: "חמול נא השאיר לי הצעירה!
"חוס-נא! רק זאת הקטנה" התחננה, "רק זאת האחת!"

עודה זועקת - וגם הצעירה מתה. בין הפגרים

1! בָּדַד יְשֻׁבָה, בֵּין פְּגָרֵי בָּנִים וּבָנוֹת וְאִישָׁה.

קפאה מיגון ואבל, אף שערה לא ינע ברוח;

אין טפת דם בפנים החורים, עששו הרואות.

מלחיה ומכל תמונתה אפסו החיים.

אף בפייה אל חכה מרב אבל דבקה לשונה.

1 הִיָּה כָּל בְּשָׂרָה לְקַרְחָה, חֲדָלָה הַתְּנוּעָה בְּגִידִים

לא עוד תרים הצואר, לא תטה עוד את הזרועות,

רָגַל לֹא תִנִּיד עוֹד, הִיוּ גַם לֵב וּכְלִיּוֹת לְאָבֵן.

אולם בוכה היא תמיד; אל ארצה נשאה וסער,

שם בראש סלע הושיבה לנצח, ועד היום שמה

נוזלות מאין הפוגות הדמעות מעיני השיש*).

*) Exanimes inter natos natusque virumque.
Deriguit malis. Nullos movet aura capillos,
In vultu color est sine sanguine, lumina maestu,
Stant inmota genis: nihil est in imagine vivum.
Ipsa quoque interius cum duro lingua palato
Congelat, et venae desistunt posse moveri;
Nec flecti cervix nec brachia reddere motus
Nec pes ire potest: intra quoque viscera saxum est,
Flet tamen, et validi circumdata turbine venti
In patriam rapta est; ibi fixa cacumine montis
Liquitur, et lacrimas etiam nunc marmora manant.

שְׁנֵטְקֵלֶר

חלילה! מעולם לי כְּאֵלֶּה לֹא בִקְשָׁתִי.
אִף כִּי יֵשׁ אֲשֶׁר כְּנוֹסְפוֹת גַּם אוֹתָן פָּגַשְׁתִּי.
וְאֲחִישׁ לְדַחוֹתָן וּלְחַלְקוֹן לְתַרְנֻגּוֹלוֹת.

פְּסִיּוֹנָה

אִם בֶּן, מֶה תִּבְקַשׁ בְּחַטָּטָךְ בֵּין הַחֹלוֹת?

שְׁנֵטְקֵלֶר

לְהִתְנַצֵּב אֲנִי מִבְּקֵשׁ לִי מְקוֹם קְבוּעַ.
רְאִי, כִּי בְעֵמְדִי לְשִׁיר אֲנִי כְּמִסְמֵר נְטוּעַ...

פְּסִיּוֹנָה

בֶּן הוּא, וְתִמְוֹנָתְךָ אִזּוּ נִוְרָאָה, מִבְּהִילָה.

שְׁנֵטְקֵלֶר

אֵינְנִי פוֹתַח פִּי, כָּל עוֹד לֹא בַתְּחִלָּה
בְּשִׁמוֹנֵת צְפָרְנִי עֹשֵׁב וְאַבְנִים מִשְׁתִּי.
וְעַפְרֵי תַּחוּחַ בְּקִצּוֹת רַגְלֵי מִשְׁשָׁתִּי.
וְאִזּוּ, בְּלִפְתֵי בְּאֲדָמָה רַגְבִים רַכִּים אֵלֶּה,
אֲנִי שָׂר, וּבְזוֹה כִּכְרֵ חֲצִי הַסּוּד וְהַפְּלֵא.
כִּי שִׁירֵי, אֲהוּבָתִי, אֵינְנוּ מִהַקְרִיאוֹת
שֶׁמִּבְּקָשִׁים בְּדִי-עָמַל וּמוֹצָאִים בְּרַב יְגִיעוֹת;

הוּא נוֹבֵעַ מֵאֲדָמַת מוֹלֶדֶת כְּמוֹ לַח
בְּשָׁעָה שֶׁהוּא בְּקֶרְבִי מִתְנַשֵּׂא וּפוֹרַח.
וְשָׁעָה שֶׁאֲנִי מְרַגֵּשׁ בִּי לְשִׁיר כַּחוֹת חֲזָקִים.
הִיא הַשָּׁעָה, אֲשֶׁר בָּהּ שַׁחַר וְחֹשֶׁךְ נֶאֱבָקִים.
אִזּוּ רַעַשׁ מִתְחוֹלֵל בְּעֵלֵי-עֵצִים וּסְמֵדֵי,
וְעוֹזֵעַ מִתְנַלְגֵּל עַד אֲשֶׁר אֵל בְּשָׂרֵי חֲדָרֵי.
אֲנִי מְרַגֵּשׁ: עוֹלָם צְרִיף לִי - וְאֲנִי חָשׁ לְקִרְאוֹתֵי.
הַשׁוֹפָר אֲשֶׁר בִּי מְכִין עֵצְמוֹ לְעִבּוֹדוֹתֵי.
מְגִירוֹנִי תִּדְבֵר אֲדָמָה בְּלָה עַד אֵין סוּף;
אֲנִי נִהְפָּךְ, וְאֵינְנִי עוֹד כְּכֹל הָעוֹפוֹת עוֹף.
כִּי אִם שְׁלִיחַ, בְּחִיר הַיְקוּם, וְלִי דְבַר הַגִּיעַ -
לְהָרִים צִעֲקַת הָאָרֶץ, לְשִׂאתָה עַד רְקִיעַ!

פְּסִיּוֹנָה (בהתפעלות והערצה).

שְׁנֵטְקֵלֶר!

שְׁנֵטְקֵלֶר

וְקוֹל זֶה הַמְטַפֵּס לְעֹלוֹת מֵאֲדָמָה.
הוּא קוֹל אֲהַבַּת-הָאוֹר, אֲשֶׁר פֹּה עֲזָה בְּכָל נְשָׁמָה.
קוֹל רַעַם פֹּה אֲדִיר, פֹּה חֲזָק וּמְלֵא תוֹם.
מִשְׁתוֹקֵק לְזִהְבַּת-הַפְּלָאִים זֶה, הַנִּקְרָא: יוֹם,
אֲשֶׁר הֶפֶל לוֹ נִכְסָף, לְמִן הָעֵצִים הַגְּדוֹלִים

עד צעירי השיחים ושבילים ומשעולים;
קול זה הוא צעקת כל דורש את זכותו
לצבועו לנוצץ בו, לנגה זרחו, לחזותו;
צעקת פרים, שדה ויער מפל פנה,
מערפלי חתולתם וחכיונם עורכים תחנה;
צעקה זו, דרך קרבי שואפת למרומים,
היא כה צעקת אלה הרואים עצמם פיתומים,
עלובים, דרי אפל, נעזבים מאור חמה,
נענשים, ולא ידעו על מה זה ועד כמה;
היא כה צעקה מקר-לילה, מיגונות פחדים,
קול מקרפוף, מממגורה, קול פרחים, ורדים,
קול כלים נשפכים, את, מגל או מחרשות
מחלדות מטחב, מבקשות להיות יבשות;
צעקת צאן ממכלה ובהמה מן הרפת,
אשר אין לה מה להסתיר ולאור היא שואפת;
צעקת נחל תם, תאות מימיו הזפים
להשתקף עד היסוד בהחלצו ממחשפים;
צעקת שעורה וחסה עורגות צמח בשדות
צעקת גשר המחפה לשמוע קול צעדות,
צעקת בצח מתאנה לשוב להיות יבשה,
וקול כל מתעורר ודורש עבודה חדשה;
צעקה זו היא כה צעקת עוזב מחשף ורפש.

כל נכסף לזהר, יופי, לבריאות גוף ונפש,
קול כל שש לקראת פעלו בשעות אור נפלאות
מקנה לזיו שמש בחפצו לראות ולהראות —
ובעת אשר אל קרבי חודרת היא ועולה
צעקת כל בריה, זאת הקריאה הגדולה,
אני מרחיב פה את נפשי ונותן לה בצרון,
למען האדיר בה קולי בצאתו מן הגרון,
ואני מחזיק עוד בקול, ושוהה רגע תחלה,
מתקן עצמי בדי-כונה, פעומד בתפלה,
ואחרי כן נפשי שוב מתכנסת, נלחצה,
ואני מרגיש: עוד מעט ופועל אדיר יצא;
ואמונתי כה חזקה, פי בקראי: "כפריכו"
תפול חשבת לילה כנפול חומת יריחו —

פסיונה

שנטקלר!

שנטקלר

— עד שמתרומם הוא כקול נצחון
ובלקע שירי ועולה בגאווה, בבטחון;
עד כי ברטט וחיל, לקול אשר פניו יקדם,
המזרח מאזין מקשיב —

הַקְּבֵר בְּנֵהר בּוּזְנֵטוּ*

„Nächtlich am Busento lispeln
bei Cosenza dumpfe Lieder“.

(גרמנית - מאת פלטן)

לִילָה אֶצֶל נֵהַר בּוּזְנֵטוּ שִׁירוֹת כְּבוֹשׁוֹת לוחֶשׁוֹת עוֹלוֹת.
מִן הַמַּיִם נִשְׁמָע הַדָּן, מִתּוֹךְ דְּכָסִים חוֹזְרִים קוֹלוֹת.
הַלוֹךְ, שׁוֹב, עַל יַד הַנָּהָר צִלְלֵי גוֹטִים עוֹבְרִים סְבִיב.
עַל מוֹת אֶלְרִיךְ מִבְּכִים, גְּבוּר עֲמָם, נֶעֱרָץ, חֲבִיב.
פֹּה עַל אֲדַמַּת גֶּכֶר יוֹבֵל בְּדַמֵי יָמָיו הוּא לַקְּבֵרוֹת.
בְּעוֹד עַל שִׁכְמוֹ קוֹצוֹת נֶעֱרַ, בְּרֹאשׁ תְּלַתְלִים לוֹ זֶה־שְׁעֵרוֹת.
עַל גְּדוֹת נֵהַר בּוּזְנֵטוּ צוֹבְאִים כָּל בְּנֵי חֵילוֹ הַגְּבוּרִים,
מִעֲתִיקִים הֵם נְתִיב הַשֶּׁטֶף, מִסְּלוּל חָדָשׁ הֵם לוֹ פוֹרִים.
בְּקִרְקַע זָרְמוֹ הַמְּתָרֶקֶן חוֹפְרִים בּוֹר, בְּעֵבֵי אֲדָמָה.
גוֹף הַיַּמַּת עַל סוֹסוֹ רוֹכֵב בְּלְבוֹשׁ הוֹדוֹ טוֹמָנִים שָׁמָה.
בְּעֶפֶר סוֹתָמִים עָלְיוֹ קִבְרוֹ, וְעַל כָּל כְּבוֹדוֹ מְכַסִּים רַגְבִּים.
לְמַעַן יִשְׁגֶּשֶׁג צִמַח-נֵהַר וּמִן תֵּלוֹ יַעֲלוּ עֹשְׂבִים.
שְׁנֵית מוֹשְׁכִים הֵם הַזָּרֵם, מִטִּים גְּלִיו הַנְּאֻמָּנִים -
בְּקֶדֶם שׁוֹטֵף נֵהַר בּוּזְנֵטוּ, יִסּוֹל דְּרָכּוֹ כְּמִלְפָּנִים!

* נסיך הגיטהיים, הגבור אלריך מת במלחמה בנגב איטליא, בעודו צעיר לימים, בעיר קונצא על יד נהר בוזנטו. לפי האגדה כרו לו בני חילו בלילה קבר בקרקע הנהר, אשר הטו מנתיבתו, כדי שלא יודע מקום קבורתו לרומיים, ואח"כ שבו וימשכו הזרם למקומו כמלפנים.

פְּסִיּוֹנָה

שְׁנֵטְקֵלֶר!

שְׁנֵטְקֵלֶר

-- והוא מתאדם!

לִשְׂוֹא אוֹפֵל מִתְּגוֹשֵׁשׁ עוֹד וְאוֹתִי תַפֵּץ לְרִצּוֹת
בְּדַמְדוּמֵי שַׁחַר, אֲנִי שָׁר וּבְעַרְפֵּל לְקִצּוֹת
אֲנִי מוֹסִיף, פְּתֹאוֹם אֲנִי נִסּוּג בְּמוֹרָא וּפְחָד,
בְּרֹאוֹתֵי אֵת עֲצָמֵי וְאֵת כָּל הַיָּקוּם יַחַד
עוֹטְפֵי טְלִית אוֹרָה -- וְרוּחֵי מָאֵד נִפְעָמָה,
כִּי אֲנִי הַתְּרַנְגֵּלִי, צוֹיִתִּי בּוֹקֵר עַל אֲדָמָה!

פְּסִיּוֹנָה

בְּכֵן סוֹדֵךְ הוּא?

שְׁנֵטְקֵלֶר

-- אֲמוֹנָתִי כִּי לוֹלֵי קוֹל אָרִים,
אוֹרָה לֹא תִהְיֶה וְלֹא יִזְרַח שָׁמֶשׁ לְבַקְרִים.
אֵינְנִי קוֹרָא לְמַעַן יַעֲנֶה הַד לִי בַחֲנוּפָה
בְּקוֹל חֲזַק אוֹ חֲלָשׁ; דַּעֲתִי יוֹתֵר צְרוּפָה.
לִי אֵין תַּפֵּץ בְּתֵהֳלָה, רַק לְאוֹר כּוֹנֵנִתִּי.
שִׁירָתִי כְּלִי מִלְחָמָתִי וְהִיא דֶּרֶךְ אֲמוֹנָתִי.

(התרן, חרפ"ב)

אז ישירו: "שָׁכֵן פֹּה, גִּבּוֹר! לְעַד בְּקִבְרֵ מִצָּא מְנוּחָה!
יֵד אִישׁ רוּמֵי עֲשׂוֹק לֹא תוּכַל וְחַלֵּל סֶתֶר זֹאת הַשּׁוֹחָה."
בָּכָה צָלְלוּ בְּחֵיל הַגּוֹטִים שִׁירֵי עוֹז לְאֲדִיר עַמִּים —
טִלְטְלִים נָא, גַּל בּוֹזְנֵטוֹ, טִלְטְלִים מִיָּם אֶל יָמִים!

אולג

Пѣснь о Вѣщѣхъ Олегѣ
(רוסית — מאת פושקין).

מתעורר אולג ולמלחמה הוא קם,
להגקם בעם הכוזרים,
ליסרם קשה בחרב ובדם,
להחריב שדות וכפריב.
הוא ממקד צבא חילו וגבוריו מסביב,
ובבטחון עוז הוא רוכב על סוסו החביב.
לקראתו מן היער, מסתר הצל,
איש נביא מתהלך לאטו.
זקן, חסיד עליון שומע אמרי-אל,
ומגיד לבני אדם אמתו.
בתפלה וחזונות בלה רב שנותיו,
ויגש אולג לדרוש חזון עתידותיו.

"הגידה לי, חוזה, בחיר אלהים,
מה תחלתי בחיים ושבריי?
האם לשמחת אויבי, מחלד ומתים
אחיש לרדת אל קבריי?
באמת ובתמים, בלי מורא, יהי דברך,
ואת סוסי היקר לך אמן בשכרך."
"לנביאי-אל אין מורא משליט ורם,
ואין חפץ להם במתנה;
דבר אמת יביעו, אשר אל בפייהם שם,
ולרצונו לשונם נאמנה.
הימים הבאים לוטים בערפלי-נצח,
אך גורלך אני רואה רשום על מצח."
"האזינה איפוא דברי והבן מאד:
לגבור תהלה ערוכה;
כמנצח לך תרכש תפארה והוד,
מגנה בשער עיר המלוכה.
מושל אדיר תהיה ביים וביבשה —
אך מיד שטן מקנא תבואך שואה קשה."
"גם בוצעך ובסערה גלי היים
מביאי החיים בסכנה,

גם רִמַח וְקָשַׁת וּפָגִיוֹן אֹרֵב לְדָם
מִשְׁנוּתִיךָ לֹא יִגְרְעוּ שָׁנָה.
כִּי מִלֶּאֱךָ מִמְרוֹם תְּהִי עָלֶיךָ מִשְׁכָּה
בְּיוֹם נִשְׁק לְהַצִּילֲךָ מִפָּנֵעַ וּמִפֶּה.
אִךְ סוֹסֶךָ מִכָּל עֲמַל אַחֹר לֹא שָׁב,
רִצוֹן אֲדוֹנוּ מִפִּיר וּמִשְׁעָר.
לֵךְ נֶאֱמָן, שְׁלוֹ יַעֲמוֹד בְּיוֹם קָרֵב,
אוּ בְּגִבּוֹרָה עַל אוֹיְבוֹ יִשְׁתַּעַר.
לְמַעַנֶךָ יִסְבּוֹל קָרָה וְכָל נִגַע וּתְלָאָה –
וּמִסוֹסֶךָ זֶה צוֹפֶיָה לְךָ אַחֲרֵית רְעָה”.

הַקְּשִׁיב אוֹלָגִי, וְעַל שִׁפְתוֹ עֵבֶר צְחוּקִי,
אִךְ בְּלִבּוֹ הַתְּפִלָּץ וְחֶרֶדִי;
עַל פָּנָיו הַדְּאָגָה רְחֻפָה כְּדוּקִי,
וּמַעַל כּוֹסוֹ צָנַח וַיִּרְדִּי.
הוּא מְלַטֵף אֶת חֲבִיבוֹ עַל חֲלֻקַת צְוֹאֲרוֹ
אֶת סוֹסוֹ הַנְּאָמָן הוּא מְנַחֵם בְּדַבְּרוֹ:

”אֶעֱזֹבֶךָ הַיּוֹם, רַעִי, עֶבֶד נֶאֱמָן וְטוֹבִי;
אֵל תִּתְעַצֵּב עַל אֲשֶׁר קָרָךְ;
מִצָּא מְנוּחָה! רוֹכֵב אַחֲרָי אֵל יִהְיֶין קְרוֹב

לְנִגּוּעַ בְּזוּהַב רִסֵּן הַדְּרָךְ.

חַיָּה בְּטוֹב; דְּבָרִים אֱלֹהִים אֵל נִפְשֶׁךָ יַעֲגִימוּ! –
קַחוּ אוֹתוֹ, נְעָרִים וְעַיִנְכֶם עָלָיו תְּשִׁימוּ!

”בְּמַכְסָה עֵב וְרָךְ, לְבַל יַחֲסֵר לוֹ חוֹם,
בְּיוֹם סִגְרִיד תְּמִיד תִּכְסוּהוּ;
רַחֲצוּהוּ, וּמֵאֲכָל טוֹב תִּנּוּ לוֹ יוֹם יוֹם,
וּמִים וּפִים הִשְׁקוּהוּ”.

וַיּוֹלִיכוּ הַנְּעָרִים אֶת הַסּוֹס לְאֲרוֹתוֹ,
וְסוֹס אַחֵר לְנִסְיָךְ הוֹבֵא בְּפִקּוּדוֹתַי. –

עוֹרֶךָ מִשְׁתָּה אוֹלָגִי עִם מְרַעֲיוֹ בְּסֶךְ,
וְהֵם צוֹהֲלִים וּמִיִּין חֲכִלִּילִים;
קוֹצֵצַת רֵאשִׁם הַלְּבִינָה כְּשֶׁלֶג הַזֶּךְ
הַמַּכְסָה בַּחֲרָף הַתְּלִים.
זוֹכְרִים הַגְּבוּרִים מִלְּפָנַיִם יְמֵי קָרֵב,
וּתְלָאוֹת, בְּהֵן יַחֲדוּ נְסוּ כַּחֵם הַרְבִּי.

”וַיִּמָּה שְׁלוֹם חֲבֵרִי, שְׁלוֹם סוֹסֵי הַקָּלִי?”
שָׂאל אוֹלָגִי, ”עוֹדוֹ רַעֲנָן?
הַגִּידוּ, הָאֵם בְּרִיא הוּא אוּ חֶלֶשׁ וְדַל?
הַעוֹד בְּגִבּוֹרָתוֹ הוּא שְׂאֲוֹן?”

ויאמרו לנסיך: "כבר על גבעה רמה
נחה נפשו נצח. שנת מות נרדמה".

וירגז אולג ובוצף הניד ראש.
ויחשוב: "זה קץ חזון-הבלים!
חונה זקן טפש, אשר לכוב לא בוש.
הבזו לדבריה הנפתלים!
עד היום נושא הנה אותי ומלוהו!" —
ועצמות סוסו המת מאד לראות התאוה.

מחצר מלכות נוסע אולג נשיא-עם,
עמו איגור ומרעיו הנדיבים,
ועל חוף דניפר, על גבע נשא ורם,
הוא רואה העצמות החביבים.
עליהם נתך גשם והאד אותם חבק,
והרוח תזרם ותכסם בעפר ואבק.

ויקרב לגלגלת ויקרא: "שלום לך!
תהי שנתך, ידיד בודד, מתוקה!
אדונך הזקן האריך ימים ממך —
אך מדת ימיו לא עוד ארפה;

במותו לא יהרגוך עוד לכבודו ויקרו,
ובדמך החם לא תאדים את עפרו".

"הנה איפוא זה מאחריתי הרז!
מן העצם מות לי ארבו" — —
מתוך הגלגלת, בלי נשמע, נחש נז,
זחל ולרגליו קרב.
כענק שחור מתפתל סביב בשרו יעל —
הנסיך נאנק מכאב, והוא גוע ברעל. —

על קבר אולג, אשר נדמה בלא עת,
נהי גדול ואבל לאמים;
הנסיך איגור ואולגא מבפים את המת,
ומרעיו עורכים משהה תנחמים.
זוכרים הגבורים מלפנים? מי קרב
ותלאות, בהן יחדו נסו פחם הרב.

בְּאֵרֶץ *

א

לְמָה נִשְׁאַרְתָּ?

(על חרבות ירושלים)

וְלָמָּה לֹא הִעֲתִיק אֶל אֲבֵן-שֹׁתֵיהָ

יִצְפֶּה מִי-תְהוֹם עַל עֲרֻמוֹת לֹא-נוֹשְׁבוֹת?

וְלָמָּה הִשְׁאִירָהּ עֲלוֹבָהּ, חֲרָבָהּ, עֲנִיָּהּ.

מִפְּלֹצֶת וְלֹא עִיר, קִינָה חִיָּה, כּוֹס חֲרָבוֹת!

לָמָּה נִרְצָה עוֹנֶה וְשִׁבְתָּ וְנִבְנִית עַל תֵּלָךְ.

וְלִהְדֹרֶךְ אֵין זָכַר, אֲדַמְתָּךְ לֹא פוֹרְהָ;

אֵין דִּשְׁאָ, רַק אֲבָנִים; אֵין עֵץ, אֲזוּל צִלָּךְ.

וְתוֹכָךְ — עִם אֵין-אוֹנִים, מִשְׁתַּחֲוֶה לְאִגּוּרָהּ.

סַחַר חֲסִידוֹת וְצִדְקָהּ, מַחְנוֹת-מַחְנוֹת קְדוֹשִׁים.

מִסְגֵּד, יְשִׁיבָהּ, מִקְלָט, יְהוּדִי, נוֹצְרִי, עֲרָבִי —

יַחַד בְּסַחֵי נִמְאָס טוֹבְעִים וְלֹא בּוֹשִׁים

מִי־נִתִּיב־הַמְּכַאוּבִים" עַד "כִּתְלַ מַעֲרָבִי".

וְאֵנִי שׁוֹמֵם בְּלֵב נִדְפָה וְרַעֲיוֹנֵי נַפּוּגִים,

מִמְרָאָה עֵינֵי גְבוּךְ, זֹעֵק זַעֲקָה מְרָה:

* א-ב, מימי בקורי הראשון. תרפ"ג (נדפסו בהשילוח כרך כ"ה); ג', מימי בקורי השני, תרפ"ו.

לְמָה נִשְׁאַרְתָּ? מַצְבָּה כְּעוֹבָה לְהַרוּגִים,
וְעִגְמַת נֶפֶשׁ לְחַיִּים, עוֹרְגִים לְעוֹ וְתַפְאָרָה.

לְמָה לֹא הִרַס אוֹתָךְ אוֹיֵב עַד הַיְסוּד

וְלֹא כָּלָה הָאֲבָנִים וְהַחֹל עִם הַחֻמוֹת —

נִהְיֵי שְׂמֵךְ כּוֹכֵב רְחוֹקִי, שְׁאֲרִיתָךְ — קַרְנֵי-הוֹד

וְרוּחַ אֵל בְּזִיז־טְהָרָה מִרְחַפֶּת עַל הַמְּקוֹמוֹת.

וְלָמָּה לֹא טָבְעוּ כָּל הַתְּלִים מִסָּבִיב

בְּהִיּוֹת שְׂבָרָךְ כְּפִים, וְלֹא שְׁטָפוּךְ הַמַּיִם —

וְתִהְיֵי קִדְמָתְךָ אֲגָדָה וְזִכְרָךְ — חֵלוֹם חֲבִיב,

וְסִפְרוֹ אֲבוֹת לְבָנִים: פֹּה הִיְתָה יְרוּשָׁלַיִם!

וְלָמָּה עוֹד הַגֵּף, עִיר מוֹסְדִים מֵתִים.

עֲרַמַת רַחֲמָנוֹת, חֲסֵרַת נֶפֶשׁ וְתַעֲוִיָּה!

בְּתִ-קוֹל צוֹחַת מִמּוֹרְיָהּ, מֵהֶרֶז־יִתִּים:

הַזֹּאת עִיר חָנָה דְּוָה, קַרְנֵת מַלְכֵי יְהוּדָה?

ב

נִצְנִי הַתְּחִיָּה

(על מושבות יהודה)

מִי עֲשֶׂכֶם וַיְכַוְנֶכֶם, נִצְנִים יָפִים?

הַכִּי פִסְגֵי יִשְׁעֵיהֶו הָיוּ טְמוּנִים בְּאֲדָמָה —

וַיִּצְמְחוּ מֵעֵפֶר, וַיִּפְרְחוּ לְאֱלֹפִים.

ולא נודע, אילנות הם או נבואות של נחמה?

או מן רות ושיר השירים מליצות נחמדות

גנוזות פה היו, ובקסם אור-לבנה

לנשמות נהפכו - ותהיינה ילדים וילדות

מדברים שפת בית-לחם, לשון שגיר וראש-אמנה?

ג

המתנערת מעפר

(תרפ"ו)

שנית במקום שערי שחק ולמולם

מחלום יעקב הנך מצבי הסולם!

שנית הוא ישן ועל אדמת אבותיו

ממעל לו כוכבים ואבן מראשותיו.

בצל תבור וחרמון תופשי מעדר, נדחיו.

חורשים ומסקלים, קהל חלוציו, מלאכיו.

מתחת כנטיעים משתרשים באדמה,

ואל על בכנפי נשר משאת רוח ונשמה.

בארץ צומחים חיים, רועש פרי ברנה

ובאור רנה צבעים מבריק זיו שכינה

מן הכרמל משליך התשבי אדרת

אל חביביו עמלי ארץ ירדן וכברת.

ששון שחר פרוש על סגופים ויגיעות

מנהלל עד מקנה, מחיפא עד תלפיות.

בבצה, בעזובה, בחול מתנהלים לאטם;

ספר לקרוא יש, ולאכול כזית פתם.

בדממת ליל, להר צופים, לפנת מכון ושתות -

"עוד אבנך ונבנית!" קול עולה מעי-ענתות.

מצע חדש נרקם, נטוית יריעה נאוה.

פס-יד כותבה פתרון חזון ישראל סבא.

אב חולם, לא עזבה אל בעלם וטמיר!

את גזעה הנחיל עו, עשה חזק כשמיר

ואת, האם ירושלים, על עניך גברת;

הפעם קול עונה לי: למה נשארת?

נשארת למען התעורר מאבקך ועפרך.

לתהלה, לגס לתחית עמד בהדרך.

טוֹרֵי זְכָרוֹן.

לי. ל. גורדון

(עם ספרי "אספת שיריב" - תרמ"ח).

לא אחרון במשוררים היית
לקראים אחרונים.

במסלה אשר לבדך פנית

עוד ילכו המונים.

זכרו, פי הנס אשר יהדרו

נושא היית להם;

יכבדו שמך, ימים יוצרו -

ואני אחד בהם.

שיר היוכל לסופרי ישראל

(לרגלי אספת הנדבות ליובל יעקב רייפמאן - גרסס בהצפירה
כ"ב מרחשוון תרנ"א).

על מצחי שקמטה - תלתלים לבנים.

מעניי שקמו מתרוצצים כמו רביבים.

מעט עוד ימי חיי... ויהי מה אעמיד פנים

עתה אקום אחזור על פתחי הנדיבים.

בנעורי בעלומי לי לבי לא נפא

פי אכרע אשתחיה לאליל ההמון;

עתה לך אני קורא בכל לשון של חבה -

הפסף! המעות! הדמים! ההמון!

אך שוא אני קורא וצועק וצוח וקובל!

לבל אגוע ברעב, היו בעורי, נפשות טהורות!

בן שבעים אנכי והיום לי חג יובל.

קראו לי נדבות, אספו למחיתי אגורות!

להורות, לחקור וללמד, להוכח ולפתות.

רוחי שפכתי באמרי חכמה פבירים;

בשורי נבלה במרום, יקר באשפתות.

את כל געל נפשי ירקתי בשירים.

כל ימי חיי קרן-אור לא באה חדרי.

לי קרן רק הגויל בשרטי עליו שרט;

רבים ועצומים ששתי לראות את ספרי -

אהה אשר-עט, נחת-נירי, חיי-תרט!

קרבת אלי חוץ, התפארי, רב החובל!

אשרי אניתך, טוב סחרה מכל סחורות:

בן שבעים אנכי והיום לי חג יובל.

השתחוייתי, נדיבים, תנו לעבדכם אגורות!

כמנצח שבור-לב, פגבור סצפיון,

אָבֵל עַל מְשׂוֹאוֹת קָרְתָּגוֹ רַבָּתִי.
כֵּן אֲשֶׁב בּוֹכָה, נִכְד לְמִשׁוֹרְרֵי צִיּוֹן,
עַל חֶרְבֵּן חַיִּי, עַל מְשׂוֹאוֹת תְּקוּנָתִי.
קוֹיִתִי צוֹת בְּקָרִי, קָרוֹא אוֹר מִמַּעַל,
לְבְרוֹא נְגַה מֵאֶפֶל וְעֵדֶן מִתַּפְתִּי;
אוֹלָם מִתִּי עוֹלָם, עֲדִי עַד שְׂכוּרֵי רַעַל,
וּבְלוֹאֵי בּוֹז מְצֹאֲתִי, בָּלִים בְּשַׁנְפָּתִי!
כֹּה חִלַּף חִלְדִּי, וְאֲנִי צִיץ נֶעְצָב נוֹבֵל,
נֶעְצָב, רַעַב לְלֶחֶם, אֲמַלְלֵי, שְׁבַע מְרוֹרוֹת;
בֵּן שִׁבְעִים אָנֹכִי, וְהַיּוֹם לִי חַג יוֹבֵל,
חֲנוּנֵי נָא, אַחִי, תִּנּוּ לְמַחֲיַתִּי אֲגוּרוֹת! —
לֹא נֶעְצָבו! ... רַב עִם יוֹבֵלֵנִי לְקַבְרוֹת,
וּבֵין רִגְבִים מִתּוֹקִים מֵאֵד יִרְךָ מְרַבְּדֵי ...
הַרְגַּעְנָה אֵיפּוֹא, כְּלִיּוֹתִי בַצָּרוֹת:
עוֹד מַעַט וְאֶפֶס דִּיּוֹ, וְכָלוּ חַיִּי וְלִשְׁדִּי!
מֵעַמְק דְּרַדְרִים וּדְמָעוֹת נִגְרוֹת,
לְמְרוֹמֵי אֵל אַעֲלֶה, לְתַהֲלַת דוֹר-דוֹרִים,
וּמִלְאָךְ הַכְּבוֹד בְּכַנְפָּיו הַקְּרוֹת,
לִי יִמְצִיא מְנוּחָה בְּמַעַלַת קְדוּשִׁים וּסְהוּרִים;
גְּדִלִי יִגִּיד גַּל גְּאָה — — וְאֵת שְׁאֲנֵי סוֹבֵל

הַגַּל לֹא יִלְךְ רַכִּיל לְסַפֵּר לְדוֹרוֹת ...
בֵּן שִׁבְעִים אָנֹכִי, וְהַיּוֹם לִי חַג יוֹבֵל,
לָמָּה אָגוּעַ בְּרַעַב? אֲסַפּוּ לִי אֲגוּרוֹת!
עַל מִצְחִי שְׂקַמְטָה, עַל עֵינַי שְׂקַמוּ.
תִּלְתְּלֵי הַלְּבָנִים גְּשִׁיבָתֶם מֵאֵד בּוֹשִׁים;
אֲדַנִּי, לֹא גָבַהּ לְבִי וְעֵינַי לֹא רָמוּ,
רַק לְחַיּוֹת אָנִי מִבְּקֶשׁ בְּתוֹךְ יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים!
מִי יִתֵּן, אֲנַחְתִּי, לָךְ שְׁמִי-עַד כְּגַלְיוֹן,
מִי יִתֵּן, וְהֵד קוֹלְךָ כְּעֵט בְּרִזָּל אוֹת רָשָׁם,
לְכַתֵּם עוֹלָם לְכָל רוּחַץ כְּפָיו בְּנִקְיוֹן,
לְכָל הַדּוֹר לְמִזְכָּרַת נְבֻלָּה, לְכַתֵּב-אֲשָׁם!
אֶךְ אֶהְיֶה, נִהַר דְּמַעְתִּי, בְּתַהוֹם אֶתָּה טוֹבֵל!
לִים נְשִׂיָּה תְּפוּל עִם עוֹד דְּמָעוֹת אֵין סְפוּרוֹת!
בֵּן שִׁבְעִים אָנֹכִי, וְהַיּוֹם לִי חַג יוֹבֵל,
בְּקֶשׁוֹ לִי פֶת לְחֶם, אֲסַפּוּ מִסַּפֵּר אֲגוּרוֹת!

לְאַבְרָהָם אֵלֵיהוּ הַרְפָּבִי

למלאות חמשים שנה לעב דתו בשדה חכמת ישראל. (כ"ט אדר תרע"א).

בְּמַרְחָקֵי צְפוֹן, שָׁם לֹא יֵהַל עַרְבִי,

וְלַעֲבָרִים אֵין זְכוֹת מְשֻׁכָּנוֹת.

לְבֵית מְדַרְשׁ הַרְבָּנִים בְּבוּדֶפֶסֶט

[Egyenlőség 1917]

ברכה למלאת ארבעים שנה להוסדו

בֵּית רֵם וְנִשְׂא אָנִי רוֹאֵה, בֵּית מְצוּדוֹת,
נִוָּה שְׁלוֹם, מְעוֹן אוֹר, בֵּימֵי עֶרְפֶּל וְזוּעָה;
שֵׁם מְשָׁכֵן לְדַעַת, לְתוֹרָה וְלַתְּעוּדוֹת,
מִהַר צִיּוֹן אֲבָנָיו, מִיבְנֵה וְנִהַרְדְּעָא.
בְּאַמוּנַת אֲבוֹת בְּצוּרָה חֲזָקוֹ יִתְדוֹתָיו,
וְעִמּוּדֵי תַפְאָרָה לוֹ הַמְדַע וְהַבִּינָה,
מִשָּׁם זִיו יוֹצֵא לְעַם יִשְׂרָאֵל בְּתַפּוּצוֹתָיו —
בֵּית מְדַרְשׁ רַבָּנִים הוּא בְּהֶגֶר הַמְדִינָה.
שֵׁם הוֹרָה רַב בְּלוֹף, זָקֵן יוֹשֵׁב בִּישִׁיבָה,
זֶאֱב בְּאַכָּר אֲזֵן חֶקֶר אֲגַדַּת חֲכָמִים,
וְדוֹד קוֹפְמָן אִישׁ חֲמוּדוֹת, שֵׁם פֶּלֶס נְתִיבָה
לְחֶקֶר אֱלֹהִים וְלִמְסַתְרֵי דְבָרֵי הַיָּמִים.
אַרְבַּעִים שָׁנָה, מַעַת נוֹסַדְתָּ בְּרָמָה,
עָבְרוּ הַיּוֹם — יוֹם חַג לָנוּ, יוֹם שְׂמֵחוֹת,
מִקְצֵה תַבַּל — גַּם מַעֲבָר לְמַעֲרֻכּוֹת הַמְלַחֲמָה —
יְהוּדִים חוֹבְבֵי תוֹרָה לָךְ יִקְרִיבוּ בְרָכוֹת.

לְבָנֵי קֶדֶם הַכִּין אוֹצְרוֹת הַרְפָּכֵי —
נָתַן אֲבָרְהָם מִתְּנוּת.

כְּעִמּוּד יַחִיד מִהֵרִיסוֹת הַיְכָלֵי תַפְאָרָה
בֵּימֵי רָעָה וּמִצּוֹקָה אֲשֶׁר רָאָם,
נִשְׂאָר לְהוֹרוֹת, כִּי הַחֲכָמָה מְעוֹז בְּצָרָה —
וְהוֹכִיחַ אֲבָרְהָם.

בְּעִצְמוֹת יְבֻשׁוֹת הִבִּיא רוּחַ מֵאַרְבַּע רוּחוֹת,
"זְכֵרוֹן לְרֵאשׁוֹנִים" נָתַן לָנוּ;
לֹא יֵאמְרוּ עָלֵים גְּנוּזִים וְלֹא שְׁבָרֵי לוחוֹת:
"כִּי אֲבָרְהָם לֹא יָדַעְנוּ"

הַקִּיצוּ וּרְנְנוּ, שׁוֹכְנֵי עֶפְרַיִם, גְּאוּנִים!

כִּי הַרְפָּכֵי הָיָה עִם פִּיכֶם
הוֹדוּ לוֹ כָּל מְאַסְפֵי נְדָחִים קְדָמוֹנִים —
הַבִּיטוּ אֶל אֲבָרְהָם אֲבִיכֶם!

וְאַנִּי זֹאת בְּרַכְתִּי הַיּוֹם לְזָקֵן חֲכָמִים:
עוֹד גָּאִיר נָרוּ וַיְהִי דוֹרֶשׁ וְלוֹמֵד,
וְחָלְפוּ שָׁנִים רַבּוֹת עוֹד וַיָּמִים עַל יָמִים —
וְאֲבָרְהָם עוֹדֵנוּ עוֹמְדֵי!

יְבָרְכֶךָ אֱלֹהֵי שְׂדֵי אֶהֱלֵ דַעַת, נוֹה אֹרְחָה,
לְדוֹר וָדוֹר תּוֹרַת־שְׁלוֹם בְּךָ יִלְמְדוּ בַחֲוָרִים.
הִינֵה מְעוֹז לְדַת אֱלֹהֵי מִשְׁגָּב לְתוֹפְשֵׁי הַתּוֹרָה,
מִקְדָּשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל עַד עַמּוּד כְּהֵן לְאוֹרִים.

לְדֹר י. ל. לְנֵדָא

[עם בקרת "לפנים או לאחור", התרן, תרפ"ד]

אֵל תּוֹעֵק: עוֹלָם מְלֵא מוֹקָשִׁים וְחַנּוּפִים;
אֵל תִּבְרַח לְקִצֵּה אֶרֶץ לְהִתְחַבֵּא, לְהִקְבֵּר.
בְּכֹל מְקוֹם צִיץ־חַיִּים בְּצַד אֲבָנִים וְכַפִּים,
לֹא יִתּוֹם אָדָם עֲמַל, יֵשׁ בְּרָכָה, יֵשׁ חֵבֵר.
עֲרָגָה דְלֵה בְחֻבְלֵי וְרַק מְעַט אֲנִי קוֹצֵר,
אֲךְ לְדָלִים מִמֶּנִּי עוֹד בָּהּ פֶּאֶה וְעֹמֵר.
אֲהֵה, כִּי לֹא חֲנַנְתִּי בְדֵי כַח־יוֹצֵר —
הֵאִין דֵּי בְשִׁשׁוֹן לְהִתְבּוֹנֵן בַּחֲמֵר?
וּבִיּוֹמֵי הָאֲחֵרוֹן, עַל עֲבָרֵי פִי־פַחַת,
בְּעֲרוֹב שְׁמֵשׁ חַיִּי, בְּכַבּוֹת כָּל הָאוֹרִים,
לֹא תִטְבַּע בְּדַמְעֵי שְׂמֻחַתִּי הָאֲחַת:
עַל עוֹלָם יָפֵה זֶה אֲשֶׁר כּוֹבְשֵׁי גְבוּרִים

לֹא גְבוּרִים שׁוֹדְדִים, כִּי אִם עֲלוּבִים וְסוּבְלִים,
וְנִצְחָם בְּתוֹךְ נַפְשָׁם בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם,
זֶאֱם בּוֹדְדִים הֵם וְעַיִפִּים וְכוֹשְׁלִים וְנוֹבְלִים —
חֲבָרִים בְּדוֹר נוֹלָד עוֹד יֵצְאוּ, בְּעַקְבוֹתָם.

לְשֵׁנֵי אוֹר

תשובה על משלוח שירי "גשרים" ו"חיוניות" (תרפ"ד).

לֹא זִקְנָה וּבוֹכָה עַל שְׂבָרָה,
צֵל עֲתִיק חֶסֶר בְּפֶשֶׁר וְגִידִים —
כִּי צְעִירָה עוֹלָה רְחַל מִקְבָּרָה,
בְּדָם לוֹהֵט וּבְעַיִנֵי לְפִידִים.

וּבִיקוּד־אֵשׁ בְּשָׂד וּבְשָׂפָה
עַל כָּל רִמּוֹ אֲהַבִּים הִיא עוֹנָה,
עֲלִינָה, רַעֲנָנָה וְיִפָּה
כִּיּוֹם נִשׁוּק אוֹתָה יַעֲקֹב רֵאשׁוֹנָה.
מִי שָׁמַע כְּאֵלֶּה, נָא הִכְרֵ,
לְמִי אֵלֶּה כִּידוּדִים וְזִיקוֹת,
וּלְמִי זֶה הֶרְתְּמוּס הַמְשַׁפֵּר,
וְזֹאת נְגִינַת חֲבוּק וּנְשִׁיקוֹת?

פְּנִינִים דְּלִית אֵל אֹר עַל
 פְּרִית פֹּי חֲצַבְתָּ לְשָׁמַיִם
 לְהוֹן עֲתָק זְכִיתָ בְּגוֹרְלִי
 או גְּנַבְתוּ או יִצְרְתוּ בְּקַסְמִים?
 חֲמוּדוֹת מִמְּחַבָּא כָּל נִקְרָה
 כָּל יְפִי חֲשַׁפְתָּ מִצְעִיפִים;
 כָּל צִלִּיל כְּגוֹר מִסְתַּתֵּר בְּמִקְרָא
 לָךְ גָּלוּ וּמְסָרוּ הַזִּיפִים
 מֵהֵיכָן כָּל אוֹצְרוֹת מְאֹיִים
 מִכּוֹכְבֵי מַלְאִיִּם הַצְּבָאוֹת
 מִזְהִירִים וְשׁוֹחֲקִים כַּחַיִּים
 וְלוֹחֲשִׁים כְּנֹסִים וְנִפְלְאוֹת?
 כָּל יַפְעָה וְכָל חֲמָדָה עֲרוּמָה
 וְסוּדוֹת רוֹחֲשִׁים מִקְמַטֵי שְׁמָלוֹת
 וְכָל קְדוּשָׁה וְכָל חִלָּאָה וְטוֹמְאָה
 בְּסִמְרָטוּטִים הוֹזוֹת וּבָלוֹת;
 כָּל רְזִי רוּחוֹת וּבָשָׂרִים
 וְהַהוֹמוֹת תְּשׁוּקוֹת וְעוֹנוֹת —
 זוֹרְמִים מִתַּחַת לְגַשְׂרִים
 נוֹצְצִים מִחוּץ הַחַזְיוֹנוֹת

לְאַסּוֹף כָּל אֵלֶּה הָאוֹרוֹת
 לְשִׁמּוֹר הַסְּפִירִים — לוֹ יָבוֹא
 עִם מִבֵּין חַי עוֹמֵד לְדוֹרוֹת
 וְשָׁמַם כַּחוֹתֵם עַל לְבָבוֹ!
 אֲשֶׁרִיךְ כִּי בָךְ רִנָּה פְּצָחָה
 גְּאוֹת עִם עֲתִיק דוֹר קְדוּמִים
 אַךְ אַחַת שָׁמַע בְּקוֹלִי אֵי עֲצָךְ:
 כְּתוּב תְּרוּנִים — וְאַל תְּהִי מְבַקֵּר מוֹמִים!
 הוֹסִיפָה נָא לְזַמֵּר וְלִשְׁרִי
 מִעַפְר־זָהָב תַּחֲלוּל נִפְלְאוֹת
 וְאַל תִּלְכְּלֶךְ מִלֶּךְ גַּא עֲשִׂיר
 בְּמַעֲשֵׂה־מְטֵאטֵא אֲצַבְעוֹת
 הַקְּשִׁיבָה נָא תוֹעִים שָׁם לְמַטָּה
 וְרוֹקְדִים מְזִיקִים בְּתוֹךְ הָאָדָם
 וְכָל הַמְּבִיט לְאַשְׁפוֹת וְעֵלְטָה
 תוֹפְסִים אוֹתוֹ וְחוֹבְלִים הַשְׂדִּים
 אֲשֶׁרִי שָׁשׁ לְקִרְאָת אִפְק רְתָב
 כְּזֹהַר שְׁמֵשׁ מִפִּיךָ אֶת אוֹרִי
 וְהַתְּעִלָּה — וְלִפְנָיו מְבוֹרְכִיו
 וּמְקוֹלְלָיו לֹא יִמְצָא מְאַחֲזִרִיו

תפלות

(*ה)

לא דרך כבושה, כי אם נתיבת דרדרים
לנדודי יעדת בעצתך הצפונה.
יהי כן; לא אועק על קוצי המצערים,
על נטפי כפות רגלי לא אקרא: ראונא!

יזובו בסתר מפצעי הכפות

רסיסי הדמים — ציונים לי שתיים.
רטיה לי נתתי צרי-רגע להתרפאות —
וכמה על אדמה עוד ימי המעטים?

כל יותר לשביל נעזב דחיתני צדה.
כן אבטח כי הנטל זכות לי ויתרון,
וכל יותר שפצעי ויסורי לי חידה,
כן ברור בנצח לרוחי הפתרון.

ו

אף אם צומחים יום יום רשע, כסלי, ולא כלים,
כאלו ברית עםם פרת;

(* א-ד נדפסו בספר השירים "צהרים" תרס"ט.

אף אם משגשגים, אל שדי! ולא אובדים הנבלים —
צדיק אמה!

כי פשע לקצוף על רשעה, קצף אין אונים,
לקנא בעושי רעה;
ומי שאין לו רחמים על רמשים אביונים —
לו עון וחטאה.

אם שורטים הם בבשרך, אל תשאף לנקמה;
הוה חוננם ומליצם.

מה יעשו יצורים פחותים, שאין להם על אדמה
רק עקצם ובצעם?

נתקלה אתי נפש אשר הוד עולמים רוית,
מתחת בעבי קורה?

על אל עובר תזעמי בעוד בך בקרן זווית
מטמון של אורה?

ז

זר להם דברי סתומה ארשתי,
בער לא לבין את זאת;
אך מה לי גבעוני, מה לי הפלשתי?
מה יוכל לי אדם עשות?

ציונים

I.

"הוה כאסקפה זו, שהכל בה דשים;
כל הבנין פולי, והיא תעמוד במקומה".
אך גם לאסקפה החיים מה קשים,
אם בלי בנין תהי גלמודה כל יומה.
"עם עקש התפתל, התבר עם גבר" —
מי יגלה הלוט מעל פנייה, עמיתי,
ויערב לי, כי לא אנחם על העברי,
אם כבר-לב ראיתיה רגע, כאיש בריתי?

II.

ישב העורב במרומי סעיף עץ,
התייפח ויצוח: אוי אוי לי!
מושל שד בעולם, לרשע אין קץ,
לפרנסני אין שומע בקולי!
מעפר משתאה אליו מרימה ראש
שבעה בגרגרה הנמלה:
"האמנם? רד עבודי, רום שבתך נטוש,
ראה: יש גם מעט צדק וכלפלה".

נחלה, מעל לגבולם ערוכה,

לסובלים נתונה מאז.

כהונה החזון, היצירה היא מלוכה,

וכל רעיון חסד ורזי.

ח

פי תשמע ממרום אלהים תפלתי,
אל תחיש למלאות את אשר לבי בקש.
כיגד פותה הוא; מה טוב לי, מה רעתה,
לבחון לא יבין, מה ישר ומה עקש.
כחפצה עשה לבשרי, לא רב מספר ימיו,
אך אחת אל תמנע פי אבקש בענוה:
כל עוד בי רוחי לו אור ירעפו שמי,
כל עוד חושי ערים ואלומתם נצבה.
וכאשר עשתה אמי בעודי יונק שד,
בזמירות עד ישגי זרועה נשאה אותי,
כן בבגיונות קדשה, מקור חסד לעד,
כנפיה משיקות אשמע עד יום מותי.

עֲקֵבָהּ, אֲנִטוֹנִינוֹס, גְּבִירוֹל אוֹ בְרוּךְ.
חֲבָרִים לָךְ תִּמְצָא בַּזְכָּר וּבִיהוּדָה
גָּרִים בְּאַרְץ, מִתְעַבֵּי סֵד, בּוֹזֵי פְחִים;
וְרַבִּים עוֹד יֵשׁ, אֲשֶׁר מַחֲיִיהֶם אֵף נִקּוּדָה
לֹא נוֹתְרָה לְזַכְרוֹן — וְלָךְ הָיוּ אֲחִים.

.VI

הַכְּדֵי לְהִסְתַּפֵּל, מֵרוֹם מִגְדְּלֵי נִצְחִים,
בְּקִיּוֹנֵי תִלְאָה, בּוֹזֵי רֶמֶשׂ עַל מִטְעֵי;
אוֹ לְדְרוֹךְ בְּכֶף רֶגֶל עַל פְּתָנִים נְאֻלְחִים
אֲשֶׁר אֲרָסֶם הִטִּילוּ לְחוּף שְׁלֹת רִגְעֵי?
וְאֲנִי כִכֵּר נְדַרְתִּי: רַק רַחֲמִים וַחֲנִינָה
לְאֲבִיוֹנֵי אָדָם אָשִׁיב מִבְּקָשֵׁי רַעְתִּי;
אֲמוֹנָתִי בְּטוֹב עוֹלָם גַּם לָהֶם תְּהִי לְצַנָּה,
תָּבֵן יִהְיוּ לְלִבֵּי וַחֲמֵר לְשִׁירְתִּי.

.VII

לְשַׁחֵק וְלֹא לִבְכּוֹת.
רְשׁוֹת יֵשׁ לְהִתְלוּצֵץ בְּעִבּוּדַת אֱלִיל.
הֲלַעַג שְׁעָרֵי טוֹמְאָה הוֹרֵס;
מִנְצַח בְּנִגְיָנוֹת בְּשַׁחֲוֹק יוֹסֵר אֱוִיל,
"רִידְנָדוֹ קִסְטִיגֵט מוֹרֵס".
עַל מְדוּכָה זוֹ כִכֵּר יָשֵׁב דְּמוֹקְרִיט,
גַּם עֲקִיבָה בְּהַר הַבַּיִת עַל שׁוֹעָלִים

.III

עַל בְּרוֹזֵל עֲמוֹס וְשֵׁא, בְּאִמֶּץ שָׂא הַמַּטּוֹת,
בְּעֵנֵי הַבַּחֵן כְּצָרֶף כֶּסֶף בַּכּוֹרִים —
נוֹחַ לָךְ זֶה מִהָיוֹת כְּפּוֹף לְהִדְיוּטוֹת,
מִהָיוֹת תְּלוּי בְּדַעַת עַמֵּי־אַרֶץ וּבוֹרִים.
כֹּל אֶחָד פְּדֵי לְחַמְלָה, עוֹנֵנו לֹא רַב מִנְשׂוּא,
אֵף עַל כָּלֶם, חֲבַל! דְּבָרֵי מִשְׁנֵה נְמַרְצִים:
"כֹּל הַנְּבִלּוֹת מְצַטְרְפוֹת זוֹ עִם זוֹ
וְזֶה עִם זֶה מִתְּחַבְּרִים כֹּל הַשְּׁקָצִים".

.IV

"הַגִּידָה־נָא: בְּתוֹךְ כֹּל הַשְּׂאוֹן וְהַהַמּוּלָה
לְעִבּוּדָה פּוֹרִיָה אֵיךְ פָּנְאֵי לָךְ וּמִתִּי?"
אֲגִלָּה לָכֶם סוּדֵי: הַכְּבוֹד וְהַגְּדוּלָה
גְּמִלוּנֵי טוֹב — רַחֲקוּ וְלֹא שְׁקִדּוֹ עַל דְּלִתִּי.
בְּשׁוֹנָאִים רַבִּים אֵל טוֹב וּמְטִיב חֲנֻנֵי,
נִקַּל הָיָה פְּנוֹת עֲרָף לְחִבְרָתֶם הַבּוֹזִיָה;
לְבוֹז כְּזָבֶם דֵּי רִגַע — בְּשִׁלּוֹה יֵתֵר זְמַנִּי
הַקֹּדֶשׁ יְכַלְתִּי לְעִבּוּדָה יוֹתֵר רְצוּיָה.

.V

אִם לֹא קְרוּבִים לָךְ פֹּה מִחֻזוֹת חַיִּים מְעוֹדְדִים,
אִם תִּבְרַח, כִּי נָחַשׁ אֵל עֲקֵבְךָ כְּרוּךְ,
עָבוֹר עַל פְּנֵי הַדּוֹרוֹת, בְּחַר לָךְ בֵּין הַבּוֹדְדִים

ועל יון מצולת רומי וכל חלצה וטיט
לא בכה, פי שחק להבלים.

VIII

בצד אשנבי.

מליצות חדות נוצצות, שלופות כחברות,
ושוק רחב ידים, בו זריוס מרויחים;
כידודי-אש, גוזמאות, חבת-עם זבות,
וסוחרים אמת וצדק — להמון מדריכים.

תועים או מתעים? יסוד עולם ההבל,
ואובד האיסטנס, אשר נפשו לא מטומאה.
אי אפשר לשדה להזרע בלי זבל,
ואי אפשר להמון בלי תרמית והונאה.

IX

היה פגרי, היה עורי, אחוז בכנף תקיפים,
ועל שכמה תשאף הכתה, המפלגה;
אך אוי לך אם חי אתה, וסוקר בעד צעופים —
בוגד, כופר תהיה, ושמה יהי לחגא.

למה תחכם יותר ויקנאו בך חברים?
למה תצדק מאד ותעורר אף ומשטמה?
חיה עם הבריות, עשה מה שעושים אחרים;
במקום שאין אנשים — השתדל להיות בהמה!

X

לא אוכל לשקר, להוליך שולל ולרמה;
האמת משאת נפשי, כחיי לי יקרה.
אינני סר למקומות, אשר השקר מטמא,
אינני תוקע בשופר עבודה זרה.
בבית מלא עשן, לכהי עין בלי תרופה,
לא אגלה תמונות קדושות לי ויחידות.
אל קיר ברזל, אשר בנו הפזב והחנופה,
לא אנפץ גלגלתי — עוד לה חיים ועמידות.

XI

אני מתעב מעשה-ריק, לא אוכל דוש תבן,
לברך ברכה לבטלה אין בפי מלים.
בעברי על מרקולים לא אוכל לזרוק אבן,
ואם הכל כורעים, אני לא אכרע לאלילים.
אבטח ולא אפחד: את האמת אין לכתות.
עצום ורב השקר, אף אין לו ארץ ימים.
אני מחכה ליום — יטאטאו גללים ואשפתות,
ושב שכל ובנה מקדשו כמו רמים.

XII

אפס קצה הדברים, בקו עקום מדודים,
בעד ערפל אתה רואה ולא מוצא טעם,
לכן צל הרים אתה רואה כגדודים,
ולחש עלה נדף באזנה פסטר רעם.

עמוד על גבע אחר צפה בעינים זרות
הקשב קול מקנאים: מה רב טובו! איך זכה!
והמדע והחזון הכי אינם אוצרות?
והשיקה לא שכר? בוזהבלים לא ברכה?

און שמעת מסתרת בעלמה!
לקצוי ארץ רחוקים לך הנגינות שלוחות.
מלים להן נכספת, אותן שתי בצמא.
רק למענך הן עפות, תועות בארבע רוחות.
עין אסיר צופיה במחשכי הלילות.
אם אל פלאך בלאט ככוכב דורך זמירי.
מסך לך מורם, תמונה נוצצה מאפלות —
נושם, חי הדבר, מבשר לך הכירי.
נפש כמהת שירה, כורזיה ארץ רביבים,
העינה רדי עמי, הטי נא את פדך;
עורים סביב, לא למענם נגהות וזיוים,
רק אותך ידעתי באהבים אחדך.

